

ȘCOALA NOASTRA

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

PENTRU CULTURA ȘI EDUCAȚIA NAȚIONALĂ

„Oricât de crudă ar fi realitatea, ea trebuie cunoscută, căci numai așa se poate îndrepta“... „toți factorii de conducere școlară să-și înțeleagă datoria, să iubească aceasta țară și să lucreze cu devotament pentru ea. S'ar putea face încă și astăzi minuni“...

Așa îmi scria mai deunăzi un profesor universitar cu mare reputație și cu o foarte vastă și pricepută activitate în câmpul culturii noastre naționale, depusă cu tot sufletul și devotamentul de vre-o trei decenii încoace, drept răspuns situației învățământului nostru primar din județ. Și cum astăzi, stăm în preajma momentului, când școlarele își închid porțile pentru mai multe luni, în fața zecilor de mii de copii — nădejdea noastră de mâine, — cuvintele evocate mai sus mă copleșesc și actualitatea adevărului ce se desprinde din ele ca un avertisment puternic pentru împlinirea datoriei, mă cuprind într'un fior de griji.

Sub presiunea acestor simțăminte; mă gândesc cu o justă emoție sufletească la modestele laboratoare de cultură națională, din cuprinsul acestui colț de țară, cari își închid ușile după un an de muncă.

Câte din aceste școli au finit seama de glasul de chemare și semnalul de alarmă din articolul: „**In pragul noului an școlar**“ publicat în numărul din Septembrie trecut al revistei noastre?

S'au făcut ceva îmbunătățiri în curtea și grădina școlii; aspectul localului școlar și a sălilor de învățământ; muzee, biblioteci școlare și populare; dezvoltând gustul pentru cetil și răspândind lumina; teatrul sătesc, coruri școlare și cu adulții, dezvoltând gustul frumosului și demnitatea națională; tovărășii și bănci populare, făcând educația economică a poporului; în aplicarea metodelor de învățământ în lumina principiilor pedagogiei moderne, pentru a pune școala în toate aspectele sale la dispoziția poporului, satisfăcându-i nevoile zilnice și necesitățile sufletești; în perfecționarea culturii profesionale și sociale a învățătorului ș. a. m. d.?

Inchiderea anului școlar ne impune deci o severă și obiectivă verificare a bilanțului activității de un an, asupra unui complex de probleme și concluziile acestei verificări imparțiale, ne vor servi ca o orientare sigură în continuarea muncii noastre spre apropierea realizărilor ce ni se cere și ca un imbold sigur spre consolidarea națională.

Și aceasta verificare trebuie să o facem cu toții și fără nici o rezervă.

Să fim veșnic trează conștiința noastră că, un neam întreg ne reclamă și privirile tuturor se îndreaptă către învățător, căci unitatea neamului întregit este mai înaintea de toate grija învățătorului. Aceasta ne-o impune instinctul de consereare etnică ca popor unitar.

„Dar, mai ales, în sarcina învățătorului cade su blîmă datorie de a ține mereu trează conștiința națională.

Inceputul vacanței școlare nu înseamnă deci, pentru învățător, începutul unei epoci de trîndăvie. Dimpotrivă. Chiar în vacanța de vară, activitatea învățătorului trebuie să influențeze mai puternic în mersul poporului spre lumină, care are nevoie continuă de ajutor și îndemnuri.

Să avem zilnic în fața noastră cuvintele Suveranului nostru M. S. Regele Carol al II-lea, care a declarat că va veghea și sprijini oricând pe făuritorii culturii românești.

«Cartea este acel negrăit motor de viață, acel nespus îndemnător înspre fapte, care, din mica copilărie până la adânci bătrânețe, este un tovarăș nespus al omului.

Dela copilul mic, care răsfoește — adesea rupându-le — foile în care nu-l atrage decât pozele, la tânărul adolescent, care se îmbată de ritmul poeziei, până la omul matur, care citește, ca să-și întărească sufletul, întreaga desfășurare a vieții».

«România, trebuie deacum înainte, să pășească pe un nou drum. Ea trebuie să-și afirme entitatea ei națională și intangibilitatea granițelor, prin alte mijloace decât numai pietrele de hotar și piepturile vitejilor săi ostași».

«Să ridicăm deci cu toții, indemnăți de o nespusă dragoste de patrie, stindardul culturei românești și falnic susținut de brațele sdravene ale intelectualității noastre, să-l facem să fâlfâie mândru la locul ce-l merită.

Să fie veșnic înălțat de sufletele arzătoare ale luptătorilor culturii și, așa de întărit, încât nici o furtună, să nu-l poată doborî».

Să ne facem vrednicici cu toții de numele sublim: **luptător al culturii naționale și să credem că: „Prin lumină la viață“.**

D. MĂRGINEANU.

GRĂDINILE ȘCOLARE ȘI INFLUENȚA LOR EDUCATIVĂ.

Scopul școlii este de-a pregăti individul pentru viață. Multe școli însă, în puțină măsură ajung acest scop. Cauza este că în școală mai domnește — sistemul vechiu — de-a da copilului cât mai multe cunoștințe — în mod mecanic — fără a le pune în aplicare. Astfel ne putem explica cum o mare parte din societatea de azi, a ajuns la sapă de lemn! Numai o școală în spirit activ, va putea remedia marele gol.

Pentru a documenta aceasta, n'am decât să fac o mică paralelă între impresiile ce mi le-a lăsat vizitele făcute în satele cari au avut nenorocul de a fi crescute de dascăli nepricepuți și inconștienți de misiunea lor; și satele cari au avut parte de luminați pricepuți și conștienți.

Aruncând o privire spre satul cu dascăl nepriceput, ochii se vor looi mai întâi de gardurile grădinilor, cari vor fi într'un hal nemaipomenit! O parte din gard este făcut din spini, foarte desordonat, o altă parte din tulpina uscată a porumbului și floarea soarelui și cele mai multe vor fi desgrădite! Aruncând privirea și mai atentă — uimit vei rămâne — de aspectul acestor grădini, cari sunt aranjate fără gust, dar ce să vorbesc de aranjament, când cele mai multe sunt locurile unde își dau rendes-vous vittele și porcii.

Intrând în curtea unui sătean, vei fi mirat de desordinea ce domnește pretutindeni.

Apropiindu-te de școala acelu sat — „ oglinda satului ” — îți vei explica totul! Școala desgrădită, pereții neîngrijiți, geamurile sparte, etc. In locul gră-

diniței de flori — model — urzici și cucute cresc la voia întâmplării. În școală domnește desordinea în cât îți vine a zice: Dece nu și-a legat acest om — otrăvitor de suflete — o piatră de moară în spate și nu s'a aruncat în mare?! Durere, dar așa este în multe locuri!

Acum să descriu impresiile lăsate de vizitele făcute în satele cari au avut fericirea de-a fi crescute de dascăli pricepuți și conștienți. Aruncând privirea asupra unui astfel de sat, vei crede că retrăești viața unui vis. Gospodăriile sătenilor sunt atât de ordonate încât îți face impresia că acestea sunt pregătite pentru expoziție. Grădinile frumos îngădite. Din fața casei nu va lipsi grădinița de flori din cele mai variate. Grădinile de legume și pomi sunt tot cu atât gust aranjate, făcându-ți impresia că acești oameni sunt grădinari de meserie! Te va surprinde însă mult ordinea ce domnește în grajd, pivniță, magazia și locuință! Străinul — vizitator — va rămâne foarte mirat de marele contrar, constatat între sat și sat. Îți vei explica îndată aceasta minune, când te vei apropia, de școala acestui sat; adevărata „oglină a satului”. Din depărtare, ochii vizitatorului vor fi salutați de cea mai frumoasă clădire a satului, împrejmuită cu gard frumos. Cu nesaț vei privi grădina de flori din fața școalei, care este rezultatul muncii tinerilor școlari. Dar nu numai atât. În dosul școalei se întind grădinile de legume și pomi. Munca micilor școlari, condusă de harnicul dascăl a dat rezultate uimitoare. Acestea sunt grădinile model în sat.

Intrând în aceasta școală, îți face impresia că ești într'o sală de expoziție. Geamurile tixite cu flori, pereții decorați cu hărți și deseme de-a copiilor, etc. Rezultate uimitoare a obținut acest apostol adevărat:

Acum și numai acum vizitatorul îți vei explica minunea; sat și sat, dascăl și dascăl.

Făcând o astfel de școală, va dispărea nenaturalul dintre elev și învăț., devenind prieteni. Între aceste împrejurări poți studia amănunțit individualitatea fiecărui elev, căutând a-i încuraja înclinațiile, dând un cetățean folositor națiunii. Copilul crescut în această școală, va avea pentru totdeauna înscrisă în inima sa dragostea pentru frumos, muncă și adevăr.

Această școală astfel condusă, va servi model pentru acei ce n'au avut norocul de-a fi astfel crescuți, dar cel puțin au ce imita. Tu harnicul dascăl vei fi respectat și iubit de acei ce te au de luminător și de toată lumea.

Dați-vă seama dascăli de marele rol ce-l au grădinile școlare în educație și înfăptuiți-le cu orice sacrificii!...

Atunci dascăle vei uita grijile acestei lumi, căci rezultatul muncii tale îți va procura aceia mulțumire sufletească, care n'o poate da lumea cu toate bogățiile ei!

Sabadâșiu Florica

învățătoare.

ZECE MAI LA POROLISSUM.

Pământul, care mai păstrează'n cute urme sfinte-a lui Traian, avu nespusa fericire ca'n mareața zi de zece Mai, să fie vizitat de nepoții Semi-zeului Roman. Vizita e pusă la cale de harnicul și neobositul învăț. al Moigradului dl Nicolae Caba, care'n acest scop face pregătirile necesare, ridicând ș'un cort pe platoul Porolissumului, pentru cazuri de urgență ale cerului.

În ziua Invierii Neamului și-a încoronării lui cu laurii biruinții, pâlcuri de intelectuali și popor din satele vecine, înaintează spre Porolissum — cuibul șoimilor Romani — teren

ce creiază orizonturi largi. Cu toate că cerul și-a îmbrăcat haina lui de doliu, cei însetați după glorie de-a neamului, aleargă în haină de sărbătoare la altarul sfințelor amintiri și la izvorul iubirii de țară și coroană. Pe la ora 11 p. m., lume din șase comune vecine populează platoul, în mijlocul căruia falfăie biruitor, mândrul nostru «Trei Color».

În numărul imens de oaspeți, marcăm prezența câtorva figuri mai reprezentative: dl părinte Nicolae Hatos din loc, dl părinte Ștefan Török și d-na, dl învă. Ioan Terheșiu și d-na dl Clement Marian și simpatica-i fică d-șoara Laura Marian, dl contabil Bălănean Vasile, Brebi. Dl Ioan Bota învă. și Alex. Sucișu subnotar, Creaca. D-șoara Valeria Varga și dl învă. N. Căbuț, Chichișa. Dl împ. Dumitru Făget, Jac. Dl Ioan Toma învă. Brusturi. Dl Prune Gheorghe agronom loco, ș. a. Fețele sunt vesele. Ochii sclipesc de bucurie și'n această atmosferă caldă, inimile celor prezenți se apropie.

La ora 11 și jumătate, în cortul ridicat, se oficiază Te-Deumul, de către d-nii preoți N. Hatos și Șt. Török. La finea ferbinții rugăciuni pentru M. S. Regele Carol II., corul școlii primare din Brebi, sub conducerea merituosului învă. I. Terheșiu, întonează pe două voci și cu multă solemnitate, Imnul Național. Capetele asistenților descoperă fulgerător. Comanda o dăduse supremul general, -- sentimentul național, -- trezit din letargie. Ca un epilog al Te-Deumului.

Dl părinte Nicolae Hatos, în termeni ușori accesibili minții poporului, accentuând bine esența, vorbește despre importanța zilei. Vorbele-i timbrate cu dragostea de neam, săgetează inimile. Gloria neamului, trezește conștiințele. Iar când oratorul plin de entuziasm, cere proniciei cerești fericire, țării și ani mulți Craiului nostru; poporul cu acelaș foc exclamă: «La mulți ani»..., după care toată lumea cântă, Imnul Regal. Atmosfera e înălțătoare, inimile se deschid, sentimentul național se cimentează, cerul se bucură alături de noi, arătând crâmpene de credință.

Urmează apoi programul școlilor, făurit din puncte exclusiv patriotice printre care fixăm: Iată ziua triumfală, corul elevilor din Moigrad, executat cu multă măiestrie. Poezia «Zece Mai» de G. Bota, declamată cu mult suflet, de elevul Pop Clement cls. IV prim., Moigrad. Pe-al nostru steag, corul școlărilor din Brebi. Zece Mai, corul acelorași școlari etc... Ca

încheere a programului lumea prezentă, tânăr și bătrân, joacă hora. Urmează masa, după care, dansul reîncepe. Veselia e nedescrisă. Copiii fredonează cântece naționale, unii joacă hora și sârba, tinerii și intelectualii, bat pământul în tactul ușor al muzicii. Urale de «Trăiască Regele» se bat tumultoase de aripile vântului, cu solia sfântă de-a ni le prezenta aceluia, care cârmuește cu dragoste scumpa noastră patrie.

Jurăm, în locul acestă sfânt unde ne aflăm în ziua încoronării Marelui Carol I., bunicul M. Voastre, că, atunci când dușmanul va'ndrăsnii să ne calce glia îngrășată cu atâtea jertfe, vom forma un zid în jurul M. Voastre, cu deviza dela Mărășești: «Pe aicea nu se trece». Avem oameni, în cari palpită cu putere focul sacru al iubirii de țară și tron. Oameni, mândri cu numele lor de Români, Români necompromiși.

Astfel de exemplare, găsim prin ceata apostolilor acestei națiuni. Se știe, că învățătorii au fost totdeauna la datorie. Muncesc fără preget pe ogorul neamului, caută și reușesc — cazul simpaticului înv. N. Caba, pentru care-i aducem elogiul — să țină aprinsă'n sufletul poporului, iubirea față de tot ce-i românesc.

Constatăm cu multă satisfacție, că mulți dintre înv. Sălajului și'nțeleg și's vrednici de — focarul emanativ al ideilor înalte și realizări ce poartă pecetea moralității — Șeful lor dl Revizor, Dumitru Mărgineanu.

Caba Florian.

MONOGRAFIA

Școalei primare de Stat din comuna Hurezul Mare, jud. Sălaj.

de Traian Cionfi

inv. dir.

— Urmează din No. 5. pag. 149 —

ȘCOALA ROMÂNĂ DE HUREZUL MARE.

Originea școalei se pierde'n adânc, în urma noastră cu mai bine de un veac. În sec. 18 se presupune că a existat școală dar nu ne-a rămas date scrise nici una. Din cele știute dela bătrâni, poporul Român era subjugat. Iobăgia era în culmea ei, iar binefacerile culturii a cărții erau monopolizate de către asupritori, boieri și nobili unguri. Iată ce frumos ne lă-

murește preotul Ioan Mihalca în a lui Cronic'a scolaria «...caturari în tot satul era preotul și invetiatorul, numit atunci dascalul său pôte numai Cantorul, dar și acestia aveau știința restrinsă esclusive numai le cele băsericesci a cânta cele de cântat avute; tôte numai cu cirile întiparite, și scrisórea era cu cirile în cele basericesci și scolarie, și pôte numai preotii și dascalii alési sciau literile latine».

Cum am spus preotul Mihalca Ioan a scris cronica sa înainte cu 40 ani și după mărturisirea urmașilor săi, în special a fiului său Romul, actualul preot de aci, era un om foarte scrupulos și obiectiv. Aceasta rezultă dealtfel chiar din lucrarea sa făcută cu multă îndemânare pe care o voiu lăsa să urmeze mai la vale în stilul său curgător și plăcut, păstrându-i ortografia originală și numai unde va necesita vreo lămurire voiu adăuga ceva.

«După cercarea tuturor actelor școlare, aceste fôrte puține, și parohiale am potut merge pe urma scólei române de Hurez, până la anul 1847 unde în scris am aflat aieve scóla, cantor și invetiator, carti scolarie scl. dimpreuna cu însemnari despre numărul scolarilor și esamenele făcute. După acte scrise, mai napoi nu aflu scóla română în Hurez.»

Aceste sunt date pozitive descoperite în arhivă și cari arată direct existența școalei la 1847. Însă școală Românească a fost și mai înainte de această dată.

Astfel la darea de seamă a socotelilor anuale bisericești, în registru se scrise în latinește sau ungurește de reparațiunile ce s'au făcut la școală sau casa cantorală.

Cea mai veche însemnare de felul acesta este din anul 1828—29, într'un registru special la No. 2. scrie latinește că s'a cumpărat nadă la casa cantorală cu 12 R. f. «Pro arundane ad teguendam domum Cantorale», iar în anul 1830 la No. 4. «Pro reparatione fefiestrarum Domus scholaris 30 kr.» și altele de felul acesta.

Prin urmare a existat școală Românească și înainte de 1847 dar probabil că nu s'au condus registre. Să-l ascultăm pe preotul Ioan Mihalca în aceasta privință: «Eu deduc că scóla a trebuit se fiă și mai cu mult înainte decât anul 1830. Ba că aieve au și fost și cu mai mult înainte de 1830, ne adeverește cu vorbă viuă poporénul Mihaiu Mureșan, pe care ca pe un betrân l-am cercat acasă și la întrebarea mea, mi-a răs-

puns înaintea lui Sofroniu Matyok și Ioan Sereș tinerul cu cuvențele următoare; tremurând de slab ce este deja:

Cinstite Domnule Părinte, Eu la Hranger séu la S. Mihaiu din tómnă trecuta, — de bună séma nu pot sci la care serbatórie, — am trecut de nouezecișinoue de ani (99). Tata mieu a fost Indreica Mureșan și maica Flóre Zaha. De când mă sciú pe lume eu tot sciú că am avut scólă românescă. Eu înca am umblat la scólă, dar numai tri zile. Am învățat foră carte tóte slóvele: az, buchi, vechi, scl. tóte le-am sciut fora carte. A treia zi mi-a dat carte dhiecul, și când învățam vine alt prunc din scólă și pe neasceptate mi rupe o frunză (foaie) în carte. Eu fac arătare și toți pruncii mărturisesc cu mine că nu io ci altul a spirticat cartea. Dhiacul pe cel vinovat l-a și pedepsit aspru dar mi-a tras și mie o palmă și mi-a zis că de ce nu grijesc și eu mai bine de carte. Eu me-am mâniat și supărat rău pentru acésta și am zis: să sci dhiece că eu mai mult nu-ți calc pragul scólei, și neci nu m-am mai dus la scólă în veci. Invetiator mi-a fost dealtcum Ioan Matyok bătrânul om dealtcum tare învățat și fecior de popă El a avut doi prunci pe Ioan și Cilica Matyok. După Matyok mi-aduc aminte că a fost invetiator unul cu numele Ouașu, apoi Cornea Ilie, om feră muere, apoi Marcus, apoi Oșanul și alții mai noi pe cari ii sciă și D-nul.

De după mărturisirea betrânului martorului demn de credință deci, avem scire despre scólă română dein Hurez și înainte de 1830.

Căci decă betrânul în 1905 a fost de 99 ani, a trebuit să se nască la anul 1806 și între aniii 1812—1818 se fie în vrăstă de școlă, deci în acest an a trebuit se fiă scólă, ba betrânul a mărturisit că el a tot sciut scólă română de Hurez și ca prunc mai mic, neci că-și aduce aminte de zidirea primei scóle, române».

Prin urmare a existat în aceasta comună școală românească încă pela 1812. Preotul Mihalca Ioan presupune că a existat și mai înainte dar nu poate dovedi din lipsa datelor scrise. El zice că: «prima scólă când, prin cine și cum s-a înființat, acea apoi rămâne medesletă, numai deduce potem că se-a înființat în seclul XVIII, adeca în anii 1700 și următorii anii cândva. Din lipsa datelor positive numai deducem, desigur inse nu potem afirma neci acésta, caci sé póte că scólă a

fost și în seclii antemergători încă».

Adevărata școală română în Hurez se cunoaște numai din 1847. Anume în 1846 a sosit în sat preotul Moise Sora Noac, om crud, de o știință rară în acele vremi. Scria poezii în hexametri, a tradus pe Vergiliu din latină în românește. A fost poet, artist și preot bun, despre a cărui viață vom avea ocazie să luăm cunoștință mai la vale.

Preotul Moise Sora Noac fiind cărturar mare, ținea protocoale în regulă atât despre biserică cât și despre școală. La început le-a condus în latinește apoi ungurește și pe urmă românește. El s-a potrivit a fi aici în timpurile cele mai grele când, din cauza revoluției din 1848, trebuia să aibă mare grije pentru a nu fi demascat și executat. Cu toate acestea el n-a disperat și după ce a fondat școala română, continuă să o conducă ca director tot cu mai multă pricepere și devotament. Iată acum începutul primului protocol școlar scris în românește: «În numele Santei Treime și spre marire viiului Dumnezeu adevărat se începe acestu protocolu scolasticu prin mine: Moise Sora Noac de V. Hunyad, Parochul de Nântu, Asesorul măr. Comitat Szathmár și Directorul local a Școlei din Nanda séu Hurez neofundate».

Că pentru ce a condus apoi registrele numai în ungurește, el se motivează într-o notiță din pag. 2 a registrului, scrisă în latinește care tradusă sună așa: «Notiță pentru lector, căruia îi doresc mântuire deplină. Iubite cetitor, Binevoesc a primi această ostenelă slabă a noastră, și fă mai mult ca se fi mai prețuit, ca tot începutul e greu. Dar adeseori dela începutul mic se-a ajuns la lucruri mari. Nu te mira ca acest protocol se duce în limba maghiara, când adeca în Ungaria, țără noastră, toate natiunile și protocoalele dela cari se recer legalitate trebuie conduse în limba diplomatică, și noi voind ca acest protocol se fiă legal, suntem constrinsi a face după legile patriei. Se fi sanatos, și pentru tinerimea școlara lucra fără ostenelă ca se ti se doneze cununa în veci înfloritoare. «După terminarea revoluției a urmat un timp când Moise Noacu scrie numai românește. La anul 1849 face în registru o notiță în care scrie: «Aci a încetat magiarismul Scurta vietia».

Sustinatorul școlii era confesiunea română unită din loc, formată exclusiv din Români. Ei au clădit localul școlar și locuința învățătoarească, ei au dat plata învățătorului după pu-

tința lor și a vremurilor. Se înțelege că școala era românească și românește se învăța în ea.

Primul cantor-învățător evalicat dela Oradea a fost Pop Ilie. A fost angajat la 8 Nov. 1847, iar în 11 Nov. preotul Noac mergând la Oradea îi aduce denumirea dela episcopie.

Acesta a fost primul an de muncă mai sistematică, făcută după oarecare plan*). Preotul Noac înseamnă des în registru observațiile și măsurile ce a luat în vederea bunului mers al învățământului și întărirea disciplinei între elevi.

Astfel în 27 Nov. se ia în primire mobilierul școlar: 4 bănci lungi, o masă, un scaun, se repară ferestrele cari au costat 24 fl. 54 kr.

În 29 Nov. se organizează școala prin preot, învățător și curator, așezându-se băncile și scaunul învățătorului, se pune o fereastră nouă și se face foc în școală.

În 30 Nov. pleacă inv. Pop Ilie la Oradea după cărți școlare. Având probabil mult drum de făcut pe jos, i-se dă soț de drum pe Ciuca Gligor, având acesta plată 5 fl. convenționali și staiță dela preot.

*) Vezi orariul anexat.

(Va urma.)

Arhiva școliei.

E o chestiune care dă prea puțin de gândit, o chestiune care nu preocupă mințile și e lăsată fluctuațiilor de orice natură. În rare cazuri, în școliele noastre dai peste o arhivă: bine îngrijită, păstrată și adăpostită într'un dulap.

Dacă învățământul e de o însemnătate covârșitoare într'o comună, dar atunci nici arhivele, n'au o mai puțină însemnătate. Acum vrei să te interesezi de modul cum acționau „sfaturile școlare“ din trecut, ba ai dori să vezi forma și spiritul unui raport, sau ordin superior de acum 30—40 ani, apoi ia-l de unde nu e. Nu credem că s'a pierdut, doar în „natură nimic nu se pierde ci se transformă,“ apoi oricât de experimentat chimist ai fi, nu cred să gă-

sești modul de transformare ori mormântul arhivelor vechi. Nu vorbesc de hârtii mici, cari după primire se depozitează în „buzunar,” sau în cine știe ce colț, pentru ca să nu le mai găsești nici odată, sau de copii după rapoartele, cererile înaintate,... nu... astea-s fleacuri... pot lipsi, ci de registre, cari oricât de mici ar fi, nu se pot confunda — cu o foaie de țigară — când le vezi pe padiment.

Nici nu se păstrează și nici nu se înființează. Era vorba acum câțiva ani — ori chiar ordin — de mulțitor de atunci, ca pe lângă fiecare școală să se înființeze un registru „Cronica școlii”. Apoi vorbă și ordin a rămas, până azi, în cele mai dese cazuri. Acolo unde s’au înființat, ulterior s’au folosit hârtiile din el pentru cine știe scopuri sublime. Așa în 1926 am înființat un asemenea registru, la școala unde am fost, dar ce să vezi, peste câteva luni, un curios l-a disecat, crezând că cine știe ce comori se ascund în grosimea hârtiilor, rămânând doar scoarțele sau, câteva file, cari poate au ajuns și ele în Băcănia lui „Solomon”.

O Matriculă de acum 15—20 ani pe alocurea e o noutate. O Matriculă de 40—50 ani... nici poimână. Un registru de procese verbale a Com. școlar, sau „sfatului scolastic”, nici la școală, nici la parohie. Găsești unul din 1927, mai vechiu... nu, altul — eventual — din 1923. Oare înainte de acea nu existau școli? Comitete școlare, apoi oare unde sunt scrise hotărârile lor. La parochii?... aici găsești câte ceva din suspinul școalelor confesionale. dar din viața celor de stat?... Ce faci azi, de vine unul care a terminat școala în 1915, și-ți solicită un certificat, sau o adeverință?... De altfel se făurește el la rezeală, dacă-i vorba.

Un registru de procese verbale, dacă e „plin,”

numai e bun de nimica. Un registru „Chitanțier“ sau „Bonuri de plată“ după ce s'au epuizat filele e bun de foc?... Oare nu poate el sta în dulapul școlii să servească de un document foarte prețios pentru posteritate?

Acuma de vrei să faci „Monografia“ școlii, aleargă pe la cei bătrâni și-i mai incomodează cu întrebările tale fără sfârșit, căci nu găsești în arhiva școlii nimic.

În unele locuri și arhiva curentă se adăpostește sub lavițe, sub dulapuri, sau în condițiunile cele mai bune... deasupra dulapului învăluite c'un strat de praf, în loc de dosare, din carton.

Dacă cineva, peste 30—40 ani ar dori să se intereseze de trecutul vreunei școlii, sau să citească un proces verbal din epoca prezentă, un act etc... apoi va putea căuta mult și bine, căci de vom persista în apatia aceasta, nu vom găsi nimic. Cât de satisfăcuți suntem noi cei de azi, când găsim un document, un act, din viața trecută a școlii, așa se va întâmpla peste 5—6 decenii cu colegii ce ne vor urma. Sper însă și am toată convingerea, că ne vom da mai mult silința și nu altceva; dar toate hârtiile oficiale, registrele, le vom păstra cu sfințenie.

Va fi o plăcere să privești și să cercetezi arhiva unei școlii, în care toate registrele stau în ordine și toate hârtiile vor fi legate între doi pereți de carton, așezate în rafturi; frumos și elegant. Nu cred să fie cineva așa de desinteresat și apatic, când va vedea o asemenea arhivă, să nu constate cu certitudine; că aci a lucrat o mână de iscusit și om conștiincios. Cred, ba chiar sunt sigur, că aceasta va mări prestigiul școlii și a slujitorilor ei.

G. Moigrădeanu.

UN JOC, PENTRU STUDIUL GEOGRAFIEI

Sistemul vechiu de predare al Geografiei, cu nomenclatura aceia searbădă de munți, râuri, orașe, etc., care face din geografie un adevărat chin a lui Tantal, n'a dat niciodată vre'un rezultat eficace. Dar nici sistemul cu călătoriile fictive nu-și ajunge întotdeauna scopul material al lecției, fiindcă la acesta din urmă se neglijează, ceiace la primul era baza.

Gădesc un metod foarte bun pentru predarea geografiei. Anume; se țin lecțiile de geografie în principiul școalei active cu călătoriile fictive, cu hărți, ilustrați, tablouri, etc., ca să fie însă, cunoștințele asimilate, aplic un joc, cu o nomenclatură din țara respectivă, care odată introdus în clasă, face ca studiul geografiei să fie cel mai atrăgător obiect de învățământ.

Iată descrierea acestui joc :

Se ia un sfert de coală ministerială (sau carton) o împărțim în patru și o tăiem. Scriem pe toate aceste patru fișuci d. ex. Ceho-Slovacia, întocmite după planul următor :

<u>Ceho-Slovacia</u>
<u>Munții Carpați</u>
Fabricile de zahăr, postav și piele
Râul Elba
Orașul Praga

<u>Ceho-Slovacia</u>
<u>Fabricile de zahăr, postav și piele</u>
Râul Elba
Orașul Praga
Munții Carpați

<u>Ceho-Slovacia</u>
<u>Râul Elba</u>
Orașul Praga
Munții Carpați
Fabricile de zahăr, postav și piele

<u>Ceho-Slovacia</u>
<u>Orașul Praga</u>
Munții Carpați
Fabricile de zahăr, postav și piele
Râul Elba

Facem în felul acesta fițuici pentru 10—12 țări. Scopul jocului e; care va ajunge împărat peste mai multe țări. Trebuie să ai cel puțin 3 jucători. După ce s'grupați în jurul mesei, se împart toate fițuicele. Fiecare-și alege o țară din care are mai multe fițuici, fără să spună însă la ceilalți, care și-a ales-o. Cari sunt subliniate, nu le cere, numai din celelalte, care-s nesubliniate. Astfel jocul, decurge în felul următor:

- Cine are Elveția?...
- Eu,... și eu!... Cer dela Puiu. Dă-mi te rog, munții Alpi!
- Nu-i am!
- Urmează celălalt jucător. Nu-i permis, să se ceară decât o singură dată.
- Cer Spania!
- Eu- o am! Ce dorești?...
- Vreau Madridul!
- Pofteste-l!...

Când le are pe toate patru din țara aceea, le pune la o parte; el e stăpân peste ea. Acela iese învingător, care ajunge să stăpânească peste mai multe țări.

Un joc foarte plăcut și distractiv copiilor. Simțeam o deosebită plăcere, când după lectura vreunui roman semi-științific de Jules Verne, m'apucam să mă joc cu tovarășii mei, jocul acesta. Pluteam cu imaginația în țările respective, și tot pitorescul tot exoticul continentului îmi defila 'nainte-mi.

Copiii, mai ales ce-i din cursul complimentar și din cl. IV., după ce învățătorul a știut să-i formeze cu lecția, deabia așteaptă să-și facă fițuicele, să le completeze și să le anexeze celorlalte, pentruca să 'nceapă jocul. Astfel învață într'un chip atrăgător,, geografia unei țări, fără să fie forțați să memoreze ceva. Le rămân fixate în memorie, pentru totdeauna, lecțiile de geografie urmate de acest joc.

I. Meseșianu.

PAGINA BĂNCII.

PE MARGINEA UNUI ARTICOL*).

Articolul meu publicat în revista «Școala Noastră» No. 4 a. c. a stârnit în cercurile câtorva colegi elemente quasi senzaționale fiind chiar oaspele și apanajul acestor colegi, cari s'au simțit f. lezați. Se prea poate că acel articol — în unele părți — să fi fost asemenea unor hapuri amare, sau dojeni-pișcătoare, aceasta însă nu trebuia să supere pe nimeni căci medicul — nu vroesc să spun că sunt medic sau că-mi asum această atribuțiune, ci numai ca chestie — trebuie să tae adânc ca să poată curăți rana, aceasta tăetură e împreunată, ce e drept cu dureri, dar numai dela aceasta se așteaptă vindecarea bolnavului.

Acești câțiva colegi văd în articolul meu sfinxul primejdios și cred că față de ei am avut o atitudine ilicită. Eu zic că dâșii n'ar riposta dacă nu s'ar simți vinovați și nu ar da anză — motiv — la elucruțațiuni inangurate de pescuitori în ape turburi.

Nu vroesc ca acestui articol să-i dau proporții neobișnuite nu vreau ca prin el să dau geneză la pamfeturi și nici nu vreau cu prin el să trag clopotul desvinovățirii — pentru că nu sunt vinovat — ci îmi țin de datorie, strict cavalească, să dau câteva explicațiuni cu privire la articolul meu publicat în numărul 4 al revistei.

Iată de ce mă încrunt să scriu acestea!

Sunt acuzat în toată accepțiunea cuvântului că acest articol l-am făcut la adresa inv. «Sălăgeni»!

Acuzația e iluzorie!

Sunt acuzat că în el am făcut personalități — referindu-mă la cazul din Șimleu întâmplat la 4-IV. — și că am întrebuintat sistemul abroșilor.

E o acuza mai mult ca iluzorie! Și iată de ce!

1. Articolul a fost redactat și înaintat — încă recoman-

*) Cu acest articol închidem orice discuție sau polemică în jurul băncii (Red.)

dat — cu data de 25 Martie, deci nu mă puteam referi la cazul din Șimleu întâmpnat la 4 Aprilie.

2. Lângă articol am atașat un raport în care am schițat împrejurările cari m'au determinat să-l lansez publicității. Prin funcția care o dețin aici, fiind așezat în punctul de observație și la intersecția meridianului cosmopolit, aveam datoria morală ca să dau această lovitură oportună tocmai în punctul vulnerabil a poziției pe care rezistă acerb acelea câteva ființe în subordine întradevăr simandicoase și minuscule la vederi în sensul etimologic al cuvântului.

Scopul l-am ajuns, deci pot exprima fără teamă: «Ergo sum».

Dacă la caz că se vor ivi lacune în interpretare, cred că voi fi scuzat, pentrucă nu s'a găsit încă mijlocul de a reda exact în scris vorbirea noastră cu înțelesul «trandafiriu» al cuvintelor și cu sentimentele atât de variate cu care adesea le însoțim.

Nu ezit a trece cu vederea un lucru, anume în revista «Școala Noastră» No. 5 un Domn coleg publică un articol interesant — cu numele «In jurul băncii» scos din vastul domeniu al fantasticului cu intenția de a-l plasa în domeniul realităților palpabile. Dar ce folos că această intenție făcută cu atâta râvnă — analizată în lumina celor două puncte sus menționate — se prăbușește ca niște castele de cărți de joc, cu toate că la început febra se urcase și termometrul înregistra gradele aiurelii cari — la adunarea gen. a inv. în Zălau — într'un timp luase proporții de tifos exantematic cerându-mi în public cineva sentința. Articolul Dlui coleg ș'a făcut apariția cu tot arsenalul său de înjosiri, fiind cuprins subit de frenezia răsbunării și îngânând câteva cuvinte de circumstanță punându-le în coadă clopoțelul revanșei.

Din el se mai desprinde și o pestilențială boare care stimulează atenția, flagelează sensibilitatea și ultragiază sentimentele nobile, făcând personalitate în mod indirect.

Colegul s'a cramponat la teren și a încercat să facă niște jocuri de probitate, azi, nu suntem la casa de copii și fiind aceasta o chestiune de obraz; lipsa de mândrie personală, impatenta aceasta spirituală de a mă considera lipsit de vigoarea necesară unui efort creator și viril, de a da și eu altuia, mă repugnă.

Și în consecință sunt silit să-ți răspund colege:

1. Spui că întrebuințezi metoda «periutei pentru a intra în grația celor mai mari», iarăși nu corespunde realității pentru că pe nimeni n'am laudat și n'am făcut un articol panegiric, am apărat numai o idee a cărei realizare pentru noi învățătorii înseamnă apa vie din care putem soarbe viguroase puteri de viață, căci nu trebuie să ne cioplim noi înși-ne piatra sepulclară.

2. Spui că am întrebuințat «idei împrumutate». Să mă crezi că sunt sincer când spun că, totul a fost original, iar fiindcă ai adus acolo vorba de «idei împrumutate» îți spun că progresul științific nu păstrează caracterul său individual, decât un oarecare timp, căci printr'un proces de difuziune — necesar în timp ce ideia nouă găsește în știință aplicațiune — ea se combină treptat cu alte idei de aceeași tonalitate și în ansamblul nou elementele ce-l compun nu mai joacă decât un rol secundar. Dacă în fața fericitei aplicațiuni a unei invenții ne întrebăm cui i-se datorește găsim un întreg șir de nume a căror număr este imposibil de completat. Tot astfel individul dispăre în ansamblul științei căci în zilele noastre procesul de difuziune este așa de rapid încât novatorul trăește încă destulă vreme pentru a putea fi martorul acestui fenomen, iar procesul de difuziune este cu atât mai rapid cu cât cineva preferă mai mult praful bibliotecilor.

3. Cu privire la disciplina socială pe care mi-o recomanzi te-aș ruga să-mi dai exemplu — fiind mai bătrân — căci primul mijloc de educație din negura timpurilor netrecut la catastifurile istoriei, este pilda. Ori, din atitudinea necavalească — pe care la adunarea subsecției «Șimleu» — ai avut-o față de superiori nu reese că-mi poți da exemplu de probitate și dacă ai da, nu l-aș urma. Dar cu toate acestea te scuz pentru că omul oscilează și cade, proverbul spune: «video meliora proboque sed deteriora squor» (Văd binele-l aprob totuș urmez răul).

Am scris acest articol în spirit de bunăvoință pentru a preveni cei interesați de a nu cădea în greș și nicidecum să-mi fac din el o armă de luptă sau vreun început de polemică, cu toate că indulgența și generozitatea oricărui are o limită peste care nu se poate trece.

Iar cu privire la articolul Dlui coleg în care face perso-

nalitate, îl rugăm să revie asupra lui, dându-ne astfel exemplu că, de fapt posedă o austeră disciplină socială căci nu-i frumos când cineva se angajază în jocuri de probitate, decât numai când posedă prealabile dovezi. Căci mai bine va fi dacă ne vom canaliza surplusul de energii spre alte scopuri căci suntem tineri și avem prilejul să ne ridicăm pe aripile gândirii superioare în sferile spiritualității pure; deasupra patimelor mărunte ale vieții cotidiene.

Iar de încheiere putem spune: «Roma elocuta causa finita».

George Perneșiu.

PAGINA LITERARĂ

Vremuri de haiducie.

Era pela începutul veacului trecut. Oligarhia, de neam grecesc, adăpostea la umbra puterii turcești toate ororurile, toate nelegiuirile. În țara Românească și în Moldova, toți urmașii lui Achile, renăscuți în stărpiturile din Fanar se credeau stăpâni. Umblau prin sate singuratici ori în grup și jefuiau lumea îngrozind-o.

Poporul nostru reacționa împotriva acestei stări de lucruri organizându-se în cete de haiduci. Când ceata de haiduci avea un căpitan iscusit și îndrăsneț, cum a fost spre pildă Iancu Jianu atunci județe s'au chiar țara întreagă tremura câte odată, din cauza mizeriei și a sărăciei, oameni singuratici eșeau în calea călătorilor și, dându-se drept haiduci cu renume mare înspăimântau pe călători și-i jefuiau. Multe nedreptăți, datorită întâmplării și multe nelegiuiri se înfăptuiau la umbra pădurilor seculare de brad sau de stejar.

* * *

Intr'o dimineață de Mai, Kir Xenofon călugăr grec mergea grăbit pe o cărare de pădure din jurul Colentinei. Se grăbea spre București de unde urma să plece peste Dunăre, în Grecia, la o mănăstire dela Muntele Athos. Era singur și înarmat cu un pistol cu două țevi, încărcat. Imbrăcat sărăcăcios cum era, nu se prea temea de haiduci și de hoți. Avea cu toate astea o sumă foarte mare de bani la el, colectată în

țară pe seama sf. mănăstiri. Banii prefăcuți în aur strălucitor, erau ascunși la sân într'o pungă al cărei baeri erau trecute pe după gât.

Soarele se ridicase de două suliți pe bolta de azur a cerului. Incepea să se încălzească. La umbra pădurei, însă, era răcoare. Printre crengile pline de verdeață ale arborilor s'auziau paseri ciripind. În aer plutea parfum de lăcrămioare...

Kir Xenofon începuse a obosi, voia însă a ajunge chiar în ziua aceea la București și de aceea îndesa pașii.

La o cotitură a potecii, când nici nu gândea, se pomeni înaintea cu un om, care cu un pistol îndreptat asupra lui, îi strigă :

— «Banii sau vieța!»

Dintr'o privire, călugărul își cântări adversarul. Era prea sdravăn ca să i se poată opune. Apoi orice mișcare ar fi făcut, l-ar fi putut costa vieța. Zise deci :

— Creștine! Banii care-i am la mine, nu-s ai mei! Sunt ai sf. mănăstiri de la muntele Athos. Sunt meniți a înfrumuseța sf. mănăstire și a hrăni pe călugări. Lasă-mă deci în drumul meu.

— Călugăre! să răsti hoțul unul de-al de tine a trecut mai dăunăzi prin satul nostru. Zicea că strânge bani pentru sf. mănăstire de la muntele Athos. Eu nu eram acasă când a venit la noi. Mi-a luat ultimul ban și mi-a schingiuit femeia și copiii. Aruncă deci pungă și vezi-ți de drum.

Un plan diabolic trecu cu iuțeală de fulger prin mintea călugărului. Se desfăcu deci de pungă cu bani de la sân și o aruncă haiducului. Apoi zise :

— Iată toți banii! Ce va zice starețul meu? Nici o urmă pe hainele mele nu arată că am fost jefuit. Vor crede toți că am furat eu banii. Fii, deci bun și-mi fă câteva semne.

Cuta adâncă de pe fruntea Românului se descreți deodată! Întrebă :

— Cum?

— Iată cum, zise călugărul, întinzând cu mâna poala lungă a antereului său. Trage o lovitură de pistol ici.

Hoțul ochi și trase! Gloanțele rupseră o mică bucată din haina călugărului.

— Încă odată!

— Încă odată!

— Incă odată !

— Nu mai am nici un pistol încărcat, zise hoțul.

— Dar mai am eu, zise călugărul. Și cu aceste vorbe scoase pistolul de la brâu și descarcă cu iuțeală în pieptul haiducului.

— Ah ! mai putu acesta suspina, și căzu mort pe pagiștea înflorită. Călugărul îi desfăcu chimirul de unde își luă punga furată și porni repede.

Mortul rămase întins pe pașiștea de flori.

10—V—1933.

Gh. Hobjilă.

PROLOG

Să trăiți și bună ziua, Stimat public adunat
 Nu mai pot de oboseală cum în grab-am alergat.
 Teama mi-a fost foarte mare ca nu cumva se scap
 Dela aceasta adunare și să n'ajung chiar la cap,
 Când cu iubire adâncă și cu stimă ce-o păstrez
 Să-mi salut învățătorii, mult bine să le urez.
 Dascăli! Eroi ai culturii! luptători cinstiți și drepti,
 Nobili păzitori ai noștri! Inimă largă aveți
 Cu o sfântă abnegație Voi munciți neconținut
 Să ne învățați la bune deci Vă zic „Bine ați venit:“
 Vă salut proptiții ai noștri pe cărările lumești.
 Voi cari plămădiți știința în mințile omenesti,
 Cari luptați cu zi cu noapte, cu litere și cu cărți,
 Cu rugăciuni, cu îndemnuri, — cu vergele — nalte părți.
 Și oricare șir din carte în obiectiv însemnat,
 Un punct strategic în lupta la care ne-am îndemnat.
 Și oricare răgăciune este o armă de luptat
 Cu care triumfu-i sigur în lupta ce am angajat.
 Contra beznei neștiinței și 'ntunericii crunt
 La care osândit este cel ce nu 'nvață ca prunc.
 Oh! Dac'ar ști s'ar pricepe fiecare om în lume
 Ce-i un dascăl în viață și câtă jertfă el pune,
 Cât croiește el în școală, cât tunde și cât cioplește

Cât muncește, cât se sfarmă, cât seamănă ș'altoiește
 Cum din mici nimicuri toate face capete cuminti.
 Ne face cetățeni vrednici, bucurie la părinți
 Scump timp al copilăriei! Ia-n gândiți-Vă Voi toți
 Când primeați și voi vergele și când vă ziceau „mici hoți“
 Mult iubit și stimat public așa-i că Vă amintiți
 Căci a uita nu se poate „cărți, joc, vergele fierbinți“
 Și noi când vom crește mari și vom ajunge ca Voi
 Ne vom aminti cu drag de acest timp, de acești eroi
 „Dascălul“ oh acest cuvânt cât de mic dar ponderos
 Ca și o nestimată scumpă, ca aurul prețios.
 „Dascăl“ drumar ostenit, al drumurilor lungi de țară
 Obosit pribeag în noapte, și uitat la sat afară;
 „Dascăl“ pe ceru-norat curebeu multicolor
 Iar în zarea 'ntunecată fulger alb și sclipitor;
 „Dascăl“ ce cuvânt puternic, distrugător creator
 Din mici plantații de oameni cetățeni buni formator.
 „Dascăl“ lacrimi întristate, zimbet, bucurie mare,
 Zid neperitor format din al științei pietre rare.
 Noi copiii mici și cu toți Dumneavoastră împreună
 Ascultați ce acum voi spune, un sfat bun, o vorbă bună:
 „Când vedeți oriunde 'n lume Doamnă, Domn învățător
 Descoperiți-Vă cu stima și 'i salutați iubitor.
 După Voastră dulce mamă, ei V'a dat vouă mai mult
 V'au făcut să iubiți cartea, s'aveți al științei cult.
 Iar dacă'n al vostru suflet s'ar infige mari dureri
 Ei prin cărțile frumoase leac V'au dat și mângăieri.
 Iubiți dar corpul didactic și-l primiți respectuos,
 Azi când vine între noi și se prezintă pnnctuos.
 Să strigăm ca să trăiască toți domnii învățători
 Doamne și cu Domnișoare și cu voi ascultători!

Ela Codeus

inc.

NOTĂ: Acest prolog a fost scris pentru cercul cultural „Simeon Bărnuțiu“ pentru ședința ce sa ținut în comuna Șarmășag și a fost declamat în acea ședință în ziua de 2 Aprilie 1933.

PAGINA CERCURILOR CULTURALE.**CERCURI CULTURALE REGIONALE ÎN SĂLAJ.**

În circumscripțiile Zălau, Șimleu și Jibou s'au ținut cercurile culturale regionale în zilele de 16, 17 și 18 Mai a. c. la cari au participat aproape toți învățătorii din circumscripțiile respective.

În cadrele programelor lecțiile practice s'au ținut cum urmează: 1. Zălau, dna Eugenia Rusu din Geografie la cl. III. «Sălajul sub raport economic și cultural.» 2. Șimleu, dna Victoria Sabou, «Cânepa și inul» la cl. IV-a și 3. Jibou, dl Valeriu Oșan «Locurile istorice și momentele vieții culturale din regiunea noastră.»

Punctul culminant în programul cercurilor a fost conferința dlui inspector școlar Constantin Iencica, șeful învățământului primar din regiunea Cluj, care însoțit de dl revizor școlar al județului D. Mărgineanu, a participat la toate ședințele cercurilor regionale.

În conferința d-sale «Despre orientarea și activitatea învățătorului în viața satelor» expune în mod sugestiv și cu multă claritate preocupările învățătorului în ridicarea culturală a maselor dela sațe. Învățătorul trebuie să fie pătruns de un simț pentru țara întreagă și un simț pentru satul în care se află. Viața satului trebuie să o privim nu ca un exploatare al bunurilor materiale, ci ca și conducător sub diferite aspecte:

1. Aspectul sufletesc prin studierea și cunoașterea sufletului copilului de țaran, care vine la școală cu cunoștințele lui primite din viața trăită în mijlocul naturii și cari trebuiesc numai coordonate și grupate prin arta învățătorului. Planul de ridicare sufletesc și-l face învățătorul pe baza studiului copilului și cunoașterea familiei din care vine copilul. La acest plan să aibă în vedere toate lipsurile sufletești ale satului. Problema hranei locuitorilor să preocupe mai ales pe învățătoare, care prin sfaturi și pilde să îndemne pe săteni la o

hrană mai substanțială și regulată. O altă preocupare va fi bogăția culturală a satului: cântecele, jocurile, cusăturile naționale, limba care în această regiune trebuie purificată de străinisme, toate acestea formând tradiția, viața satului, cari păstrate formează tăria neamului.

2. Acțiunea economică. În satele unde școala de stat a dus o acțiune puternică și continuă, se vede o stare mai bună economică. În fiecare lecție învățătorul să tindă la urmărirea unui țel economic. O viață sufletească bună a satului, contribuie mult la o bună viață economică, după cum o bună stare economică contribuie la ușurarea muncii învățătorului. Cooperarea privită în toate direcțiile posibile este un teren vast de lucru și ducător la rezultate sigure de îmbunătățire economică. Mulți învățători astăzi în situații înalte, s'au ridicat prin cooperare.

3. Al treilea aspect este viața socială a satului. Luxul care a pătruns prin multe sate și se lățește cu o mare repeziciune, constituie un pericol pentru sate, dacă învățătorii nu vor lua o atitudine dărză în combaterea lui. Ceeace trebuie încurajat este cititul. Prin citit a tot ceea ce este bun și folositor, viața satului se mișcă ușor. Un astfel de plan de lucru care să cuprindă aceste trei aspecte, învățătorul și-l elaborează cu muncă, răbdare și timp îndelungat. Numai acela care toată cariera lui și-o desfășoară într'un sat, se poate bucura într'adevăr de rezultatele obținute.

Apelează la sufletul învățătorilor din această regiune, ca pătrunși de chemarea lor sfântă să muncească cu dragoste și iubire față de țaran și satul său, — viitorul acestui neam.

Domnul revizor școlar D. Mărgineanu în calitate de comandant al învățătorilor din acest județ, mulțumește dlui inspector șef pentru frumoasele îndemnuri date învățătorilor, convins fiind că roadele nu vor întârzia, deoarece au găsit terenul pregătit. Arată că o datorie primordială a învățătorilor dela această margine a țării, este datoria națională, care se impune a fi îndeplinită cu mândrie.

d. m.

O SĂRBĂTOARE

Nu se poate să nu fi rămas adânc mișcat, oricine ar fi participat la desfășurarea unui program executat în cele mai excelente condițiuni, de către micuții copii ai vreunei școli primare. O emoție adâncă a trebuit să simtă oricine a participat la cercul cultural »Gh. Barițiu« în ziua de 23 Aprilie în comuna Vezendiu, unde programul aproape în întregime a fost executat de către elevii încostumați.

În fața unui numeros public auditoriu și a dlor învățători prezenți, s'a desfășurat un foarte vast program. În ansamblu programul a avut o reușită foarte bună, ba chiar neașteptată. Puncte vrednice de menționat, care au avut o reușită desăvârșită sunt: „Străjerii“ (piesă), „Șezătoare“ (piesă), „Năcazul ungurului“ (anecdota), „Beția“ (poezie), „Dorul țiganului“ (dialog), etc.

La sedința intimă a fost lecția practică cu obiectul „Lucru manual“ și subiectul „cofa“ (modelaj din lut). Lecția a fost predată de dșoara Florica Nemeș, care în cea mai perfectă formă posibilă, respectând principiile școlii active, a condus copiii prin foarte iscusite și exacte întrebări, la găsirea cunoștințelor necesare pentru executarea subiectului.

Al doilea punct a fost recenzia cărții „Educație și sociologie de Em. Durkheim, lucrată de dșoara E. Jurca.

La închiderea ședinței dl subrevizor Crespoi, fiind de față la desfășurarea întregului program, ia cuvântul. În cuvinte frumoase mulțumește dlui dir. inv. Gh. Vereș și dșoarei Florica Nemeș și totodată felicitându-i pentru munca depusă și buna reușită a programului. Adresându-se celor prezenți, zice; „Ziua de azi după toate cele ce am văzut aici, îmi pare o adevărată sărbătoare de înălțare sufletească și o adevărată zi de propagandă națională, pentru întărirea elementului românesc aici la granița de vest“. A urmat apoi cuvântul de închidere a ședinței din partea dlui președinte Nicolae Chirvai.

N. Silaghi.

IMPRESII DELA ȘEDINȚA UNUI CERC CULTURAL.

În ziua de 12 Martie a. c. membrii Cerc. Cultural din Santău-Sălaj, ș'au ținut ședința în comuna Hotoan.

Intrând în aceasta comună, dela început îți face o impresie eplăcută aranjamentul exterior al gospodăriilor și seninătatea locuitorilor, cari deși nu te cunosc, te salută respectuos, învocatându-ți în suflet presupunerea că: o comună prețioasă stă ascunsă în inimile lor de Români.

Și de fapt cei prezenți nu s'au înșelat.

După finea serviciului «Divin» celebrat de idealistul — în sensul nobil al cuvântului — preot Vereș, toți Români; tineri, bătrâni, fete, femei, au inundat marea sală de clasă, care era archi-plină, de credeai că nimeni n'a rămas acasă.

După ce s'a executat un foarte bun program în ședința publică datorită colegilor dela acea școală: V. Popan și Dșra. Em. Tot și după ce au ascultat o frumoasă conferință a unui coleg, toată sala a izbucnit într'un puternic cor mixt cântând «La mulți ani» ș'apoi «Astăzi fraților Români.»

În viața mea de învățător, n'am fost în asemenea împrejurări, mai profund emoționat și nu mi s'a dat nici odată ocazia să constat atât sentiment și iubire față de neam și de țară.

M'am gândit atunci, că orice acțiune subversivă Statului nostru, orice încercare de sabotare din partea răufăcătorilor străini, degeaba vor colinda cărările șerpuitoare și mincinoase a utopicului «Revizionism,» căci aici sunt: Români și nu manechine. Și eacă stau azi, privind în lumea largă, atenți la tot ce se întâmplă., fac pe savantul care, foarte calm, muncind singur, se pregătește pentru desnodământul unei probleme, c'apoi să aibă tăria sufletească să se poată apăra de loviturile aceluia, care ar îndrăzni să-l atace.

Am constatat ulterior, că este munca unui preot și a unui învățător (decedați) cari au fost în acea comună, atunci când orice afirmare românească îți deschidea drumul Seghedinului, sau îți făcea cunoștință cu barbaria, împăratului jandarm ungar.

Dacă peste tot am fi avut aceleași suflete și inimi de Români și dacă nici azi nu ne vom lăsa mai prejos, atunci:

«Fii fericită . . . O! țara mea!!.

G. M.

CĂRȚI-REVISTE

— Gh. Tulbure: *Politica educației* curente și aspecte. Dl Inspector general tratează în aceasta broșură cu o desăvârșită competență în aspecte sumare și bine încheiate evoluția politicii școlare generale trecând în revistă politica școlilor la Greci și Romani; educația în evul mediu, politica raționaliștilor, rolul revoluției franceze, politica lui Napoleon lupta între biserică și stat; aspecte din politica școlară contemporană; în Italia și Rusia sovietică și în America pentru a ne înfățișa apoi într'o iecă-nă fidelă, alcătuită cu mult spirit critic și de observație, politica învățământului la noi.

În acest capitol ne arată febra reformelor școlare în ultimii zece ani din viața școlii românești, botezând-o „*decada febrei reformatoare*“. Ca o consecință a acestor reforme incoherente și fără continuitate se prozintă falimentul culturii generale dela școala primară până la Universitate.

„Viața școlară seamănă cu o mare biciuită de toate vânturile.“

O altă politică școlară se impune, una „metodică“ în locul celei „improvizate“. „O operă de precizare în materie de organizare școlară ni se impune ca o necesitate de stat. Ca un imperativ categoric al principiului național.“ Școala

trebuie pusă în consonanță cu noile vremii.

Tratând despre statul cultural și minoritățile subliniază politica școlară greșită față de minorități și anomalia secțiilor maghiare în localitățile unde funcționează și școli minoritare. În urma acestei politici nefaste, elementul românesc și dominant este pus într'o situație de inferioritate față de cel minoritar.

O stare de fapt rușinoasă, pe care am semnalat-o și noi în învățământul din Sălaj, arătând pericolul, fără a i se da vre-o ascultare din partea celor în drept.

„La noi elementele minoritare nu numai că se scaldă în apele tuturor libertăților, dar ele sunt luate în brațe și ținute cu gura la biberonul statului, fără a li se impune în schimb nici convenitul dram de loialitate și credință“. „Roadele acestei politici de turtă-dulce le culegem astăzi cu vârf și îndesat“.

Școala care ne trebuie, să fie emancipată de stăpânirea tiranică a politicianismului, care-i ucide entuziasmul și o roade ca o rugină. Să se intensifice spiritul de ordine și față de tot ce este autoritate. Legile și ordonanțele în vigoare să se aplice și față de minoritari. A sosit timpul să ne simțim cu totul la noi acasă.

O altă creștere se impune: în spiritul național și patriotic.

Impărtășim întru toate ideile dezvoltate în broșura „Politica educației” și felicităm din suflet pe autorul acestei broșuri pentru lupta de naționalizarea învățământului.

Dacă, toți oamenii de școală și mai ales factorii de conducere din învățământ s'ar gândi la fel, învățământul românesc ar fi scos cu o oră mai repede din criza și lăucezeala în care se găsește.

Broșura se recomandă dela sine și nu există un învățător să n'o utilizeze cu mare folos.

(d. m.)

— *Dariu Pop*: Teatrul școlii active. — Poezia cu bucluc — O lucrare copiată — Vine don'țator. Un prolog mititel și trei comedioare pentru copiii școlilor primare. Prețul 20 lei. Se poate procura dela autor — Sata-Mare.

— *C. C. Popescu*: Comedii de Moravuri Tărănești (teatru) Tipografia „Unirea” Ploești. Prețul 20 lei. Cuprinde trei comedii potrivite pentru teatru la sate: 1. Blana, 2. Alegerile de primar, 3. Minciuna. Se găsește la autor: C. C. Popescu înv. în Starchiojd. jud. Prahova.

— *Joseph Chailley-Bert*: „Tu vei fi comerciant”, traducere de Constantin Daniilescu, institutor Râmnicul-Vâlcei. Prețul 30 Lei. Carte potrivită părinților cari vor să-și îndrumeze pe fiii lor spre comerț, elevilor școlilor comerciale de curs elementar, învățătorilor și profesorilor

pentru premii școlare elevilor cari termină școala primară.

— *Copilul*. Revista mamelor și educatoarelor. Anul I. No. 1. Aprilie 1933, București. Organ lunar al Asociației pedagogice a învățătoarelor dela școalele de copii mici din România. Abonamentul 120 Lei pe an. Administrația: Dna S. Roguski, Str. Ștefan Mihăileanu 23 București. A apărut cu un interesant, bogat și instructiv material. Se recomandă cu căldură tuturor învățătoarelor și mamelelor.

— *Ovidiu Hulea* director de liceu Aiud jud. Alba: *Răsboiul României* (scris pentru popor). Prețul 3 Lei. Este o admirabilă și efină broșură pentru premii școlare. Se recomandă cu toată căldura, mai ales pentru distribuirea ei în cercuri cât mai largi în județul nostru. Tălmăcește pe înțelesul poporului marea jertfă și vitejia fără seamăn a soldatului român. Foarte potrivită pentru întărirea sentimentului național.

(d. m.)

— *Uniunea Camerilor de Agricultură*, împreună cu Camerile de Agricultură editează revista de specialitate, «Drumul Nou» care este cea mai bună revistă de îndrumări practice pentru săteni. Se recomandă abonarea ei.

— *Asociația pedagogică a învățătoarelor dela școalele de copii mici din țară*, în dorința de a pune la îndemâna conducătoarelor de Gr. de copii, material practic de lucru, a le da îndrumări și a le ține

în curent cu orientarea pedagogică, scoate revista lunară «Copilul».

Sediul ei este la Grădina de copii a școlii de educație, str. I. Mincu (Bufet), București.

— *D-l Vasile Militaru*, marele nostru fabulist, a pus în versuri Psaltirea Proorocului David, lucrare tipărită cu multă îngrijire și cu sprijinul Sf. Patriarhii și al Eforei Bisericei Ortodoxe Române, conținând 336 pagini, cu prețul de 100 lei exemplarul.

Comenzile se vor adresa D-lui Vasile Militaru, Parc. Domenii, str. Aviator Zorileanu No. 76 București II.

Asupra comenzilor făcute direct D-lui Militaru, se vor acorda un rabat de 15 %.

— *Defunctul poet Vasile Pop*, fiind în viață pe lângă alte scrieri literare, a scris și romanul istoric «Eroii lui Mihai Viteazul».

Prețul unui volum este de 50 lei și direcțiile de școli se pot adresa d-nei Elena V. Pop, str. Vasile Lascăr No. 137 București, pentru cumpărarea manualelor.

— *Ministerul recomandă* pentru cercurile culturale următoarele opere făcute de D-l profesor universitar C. Narly:

1. Tolstoi educator
2. Patru mari educatori.

— *D-na Gabriela Tăzlăuanu* a alcătuit pentru uzul școlilor și al gospodăriilor manualul «Cartea de bucate» sub titlul «Știu să gătesc».

Comitetele și toți acei cari doresc să procure această broșură, o găsesc în Editura Cultura Românească din București, strada Pitagora No. 18.

— *D-na Eliza V. Cornea* institutoare la școala primară No. 13 de fete din București, a tipărit pentru elevi și adulți mai multe cărți cu caracter moral și educativ.

Ministerul recomandă aceste cărți pentru premii școlare.

Cărțile editate sunt următoarele:

1. Nașterea lui Isus (piesă în 3 acte).
2. Din viața lui Isus (piesă în 4 acte și 5 tablouri).
3. Revista programului școlar.
4. Intregirea neamului.
5. Viitorul țării îl țese femeia.
6. O șezătoare la țară.

Doritorii a procura cărțile, se vor adresa librăriei P. Suru calea Victoriei București și la autoare în str. Bateriilor 35 București.

Ministerul recomandă pentru premiile școlare cartea «Legende și basme» pentru copii, de Lia Dracopol.

Doritorii a o procura se vor adresa Editurii «Naționale» S. Ciornei București.

— *D-na Maria Rădulescu*, publicistă, a tipărit în editura «Adevărul» din București, cartea intitulată «Hoțul de stele în care se cuprind 19 povești scrise pentru copii, în felul basmelor noastre de popor. Ele au un stil ușor și o

limbă plină de imagini copilărești.

Ministerul recomandă această carte tuturor școalelor primare, spre a o avea în vedere la cumpărarea cărților de premii și pentru bibliotecile școlare, însă fără nici o obligație.

— *Ion G. Marinescu*: „*Muzeul Școlar*“. Noile dispozițiuni privitoare la înaintarea învățătorilor, cum și noile îndrumări, date de Onor. Minister al Instrucțiunii, impun cu o necesitate absolută, alcătuirea unui muzeu pe lângă

fiecare școală primară.

Lucrarea D-lui Marinescu «*MUZEUL ȘCOLAR*», ediția pentru învățători, cuprinde toate îndrumările pentru realizarea scopului de mai sus și n'ar trebui să lipsească din biblioteca niciunui învățător.

Prețul unui volum. este de 80 lei și se poate procura numai de la autor, contra cost:

Ion G. Marinescu Directorul Școlii Normale «*Carol I*» Câmpulung-Muscel.

Comenzile se vor face prin Revizoratul școlar. (d. m.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Poșta Redacției

A. V. Rândurile D-Tale m'au impresionat, cu atât mai mult că, numărul celor ce tot mai insistent solicită să-i scap din ghiarele mizeriei în „orele ultime de sbucium“ este tot mai mare. Posibilitățile de satisfacere devin tot mai mici. Vezi bine că, din motive bugetare, anul acesta nu se fac nici transferări, nici numiri cu titlu provizoriu, ci numai detașări și numiri de suplinitori (în mod provizoriu). Aș dori să strâng pe toți la piept, pe cei cari țineți încătușat elanul și entuziasmul de muncă în energiile tinereții și sunteți animați de dorul de expansiune de-a vă avânta în câmpul de muncă intru luminarea poporului.

Și Doamne, mulți sunt cari ar trebui înlocuiți! Nu descuraja! Te oțelește în suferințe! Simt că se apropie momentul, când vor înțelege cei chemați că nu se pot opri făcliiile să nu răspândească lumina și că poporul are nevoie de luminatori cât mai mulți. Și atunci nu se va mai săvârși acest atentat: suprimarea posturilor din motive bugetare, când analfabelismul ne roade din lipsa de școale și învățători.

Mai multora. În urma aglomerației prea mare de material, articolele întrate și potrivite vor urma în Nrii viitori.

INFORMAȚIUNI

— **Rectificare** In No. 5— 1933 — pag. 170 — sub titlul „Invățătorii reușiți la examenul de înaintare pentru gr. II din Sălaj“ din eroare s'a omis numele Dlor Jugariu Teodor, Bulgari și Sabău Andreiu, Acâș, cărora pe această cale le cerem cuvenitele scuze.

— † **Ilie Gogu** inv. pens. născut la 13 Iulie 1850 în comuna Gălpăia, a încetat din viață, Sâmbătă 13 Maiu 1933 ora 1 a. m. Moare la adânci bătrânețe în vârstă de 83 ani, care etate puțini o vom ajunge.

Școala a terminat-o la Sibiu în 1869, având diploma iscălită de Andreiu Șaguna. Numit inv. în satul natal, apoi în Bălan, Trestia, Bosna Jac; iar în 1891, e numit inv. în Tresnea unde funcționează până în 1899 când trece la pensie. În Tresnea desvoltă o adevărată activitate de aceea Gheorghe Pop de Băsești, îi dăruiește ca răsplata munci, o scroafă cu porcei. Distincție mare pe acele vremuri.

După unire a funcționat ca inv. în Bosna și Bodia.

La înmormântare a participat ca prieten al defunctu-

lui D. Teodor Căprar inv. pens., Fetindia care este de 78 ani.

Serviciul la înmormântare a fost oficiat de trei preoți: D. T. Costea A. Gogu și N. Negoia. Familiei îndurerată îi transmitem pe această cale condoleanțele noastre, iar defunctului să-i fie țărâna ușoară.

— **Ziua de zece Mai la monomentalul lui Mihaiu Viteazul Guruslău.** Pe delușorul dela Guruslău unde acum 332 ani, se lupta vitegește M. Viteazul i s'a ridicat un monomental, drept recunoștință, străjerul peste câmpiile și văile unde numai lacrimi și sânge a curs în decursul veacurilor de robie.

La acest monomental comunele din jur se adună în frunte cu conducătorii lor în fiecare „ZECE MAI“. În acest an, serbarea s'a făcut cu mai mare însuflețire.

Au participat următoarele comune:

Badon, în frunte cu dl Alimpiu Filip protopop, care a făcut Te-Deum și a vorbit, poporului despre unirea sufletească, Dl Petru Marian inv. dir. cu Dna. și Dșra. Felicia

Haiduc. Elevii din Badon au spus frumoase poezii, cântece și jocuri.

Guruslău, în frunte cu Dir. inv. Gheorghe Gălgău, care era și sufletul serbării.

Bocșa Română, s'a prezentat frumos, condusă fiind de Dl. P. Ardelean cu D-na. Dș. Cornelia Ardelean și Felicia Pop.

Hereclean, condusă de tânărul Dir. inv. Gh. Silaghi.

Din comuna *Borla*, a luat parte școala de stat, condusă de dir. inv. Ludovic Șaerli.

Toate școlile unite, au cântat cu un entuziasm ne mai pomenit cântecul „*Zece Mai*“, de care câmpiile și văile au răsunat în depărtări.

— **Inspectarea Inv. primar.** Ministerul prin Decizia No. 61657—1933, delegă onorific pe ziua de 9 Mai 1933, pe dnii D. Ţoni și Teodor Iacobescu, membrii în Consiliul Permanent, pentru inspecții în învățământul primar, pentru a pune Ministerul în curent cu constatările D-lor.

— **Repartizarea județelor inspectorilor generali** Onor. Minister cu Decizia No. 55330 din 28 Apr. 1933 aprobă ca dnii Inspectori G-rali să aibă controlul în învățământul primar începând cu ziua de 1 Mai 1933 pe județe după cum urmează: *dl Gh. Tulbure* va

avea județele: Severin, Caraș, Timiș-Torontal, Arad, Bihor, Satu-Mare și Maramureș; *dl Traian Șuteu* județele: Cluj, Someș, Năsăud, Mureș, Turda, Târnăva-Mare, Târnăva-Mică și Sălaj; *dl Petre Petrescu* județele: Hunedoara, Alba, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Trei-Scaune, Ciuc și Odorheiu.

— **Cercetarea manualelor didactice.** Ministerul, prin Decizia Nr. 61041-1933, delegă următorii profesori și instituitori, în Comisia de cercetarea manualelor didactice de curs primar: a) Abecedare, gramatică și citire I. Crețu președinte, Bart. Popescu membru; M. Iacob membru pentru Șt.-naturale, Teodor Brebenaru membru. b) Geografie I. Buricescu președinte; Stelian Dobrescu membru, Ilie Diaconescu membru. c) Aritmetica Tr. Pop, președinte, Maria Anghelescu membru, Vasile Dumitrescu, membru. d) Caligrafie Victor Predețeanu președinte, Panait Mihailescu membru, Ilie Tulbureanu membru.

— **Camera de Agricultură a jud. Sălaj**, va organiza 2 cursuri de apicultură (albinărit rațional) la Școala de Agricultură Șimleu, durata cursului este 12 zile.

Se va ținea un curs separat pentru țărani, dela 26 lu-

nie la 7 Iulie a. c. și unul pentru intelectuali, dela 10 Iulie la 22 Iulie a. c.

Condițiunile de admitere pentru cursul cu țărani :

1. Să aibă cel puțin 17 ani împliniți.

2. Să posede cel puțin 5 (cinci) stupi primitivi, el sau părinți săi.

3. Să se oblige a urma cursurile în mod regulat.

4. Să prezinte un certificat comunal din care să se constate anul, luna și ziua nașteri. cetățenia și că posedă cel puțin 5 (cinci) stupi, primitivi sau sistematici.

Spre a putea urma cursurile pentru intelectuali, se cere a fi absolvent a cel puțin 4 clase secundare, preoți, învățători, absolvenți ai Școa-

lelor de Agricultură, Școli de meserii, jandarimi șefi de secții, șefi de post, funcționari publici etc., ei trebuiesc să îndeplinească condițiunile dela punctul 1, 3 și 4.

Cererile de înscriere se adresează direct Școlii de Agricultură Șimleu, cel târziu până în ziua deschiderii cursurilor ora 12.

Întreținerea la cursuri este gratuită, aceasta se suportă de către Camera de Agricultură, cheltuelile de transport la ducere și întoarcere, privesc pe cursiști.

La sfârșitul cursurilor, cei reușiți la examen, vor primi un certificat de absolvire, iar cursiștilor merituoși li se va da în mod gratuit câte un stup sistematic, fără albine.

Poșta administrației.

Constatându-se că o bună parte a comitetelor școlare depe lângă școalele primare de stat, sunt în restanță cu abonamentul pe anul 1932, la revista „Școala Noastră” le invităm a achita suma respectivă în termen de 15 zile, în caz contrar vom fi siliți a recurge la toate mijloace.

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj.

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

No. 4238—1933. **Cursuri speciale pentru învățători și agronomi** Urmare la ord. nostru No. 3410—1933 publicat în No. 4—1933 al revistei, comunicăm extrasul ord. Onor. Minister No. 63.069—1933, spre știre. «Se face cunoscut, din nou, că Ministerul Instrucțiunii, de comun acord cu Ministerul Agriculturii a hotărât ca în vara acestui an să țină cursuri speciale pentru învățători și agronomi în 8 centre ale țării. Pentru învățători, programa cursului va cuprinde mai ales, prelegeri din domeniul agriculturii și pedagogiei noi; iar pentru agronomi cunoștințe elementare de pedagogie, precum și o aprofundare a cunoștințelor de specialitate. Centrul pentru jud. Sălaj este: *Turda*, școala de agricultură, la care pot trimite cursiști județele din cuprinsul Serv. local de Inv. Cluj, afară de județele: Hunedoara, Sibiu, Făgăraș, Brașov și Trei-Scaune. Aci, cursurile sunt puse, în ce privește pe învățători, sub conducerea dlui Tr. Șteu inspector general. Cu ținerea prelegerilor de pedagogie este însărcinat dl inspector *Th. Vâjdea*, profesor de pedagogie. Cursul va avea loc între 1—20 Iulie.

No. 4278—1933. **Compensarea impozitelor.** Avem onoare a comunica în copie ordinul Ministerului Instrucțiunii No. 51177—1933 pentru a lua la cunoștință și a Vă conforma Ministerul de Finanțe prin adresa No. 15694—1933, ne-a încuștințat că în exercițiul 1933-34, va face operațiunile de compensare, între drepturile stabilite asupra exercițiunii 1932 care figurează în statele nominative conform art. 38 din Legea Contabilității Publice și între debltul de contribuțiuni directe, numai partea Statului (fără adționale, drumuri, etc.) datorat pe acel exercițiu, inclusiv trimestrul Ianuarie 1933, după normele arătate mai jos. 1. Cereririle de compensare se vor adresa Direcțiunii Mișcării Fondurilor din Ministerul de Finanțe, la care titularii vor anexa un certificat din partea Percepției respective, din care să se poată constata suma ce datorează Statului pe anul 1932 (fără adționale, drumuri, esc.) In cerere se va menționa și suma ce titularul are de primit dela Minister. 2. Compensarea nu poate fi cerută decât pentru drepturi personale, ca impozite personale și de către soț pentru impozitele soției, de catre copii pentru impozitele părinților sau invers. 3. Drepturile de salarii, vor fi permise în compensare integrală, pe când drepturile derivând din furnituri, indemnizații, etc. nu vor fi permise decât pentru 30% din

debit, iar restul de 70% urmând a se plăti numerar în momentul efectuării compensării. 4. Pentru efectuarea compensărilor este nevoie în prealabil să emitem ordonanța de plată, deoarece creanțele exercițiului 1932 sunt prevăzute în bugetul extraordinar pe 1933—34 al acestui Departament. 5. In ce privește compensarea impozitelor din 1931 sau mai vechi, cu drepturi din 1931 sau anterioare acestui an, sau cu recepise de depozit provizoriu, pentru aceste drepturi se vor emite *bonuri de impozite*, conform legii speciale pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului anterioare exerc. 1932. Lichidarea acestor drepturi cade în sarcina Casei de Amortizare conform art. 2 din legea bugetară.

No. 4571—1933. **Retragerea autorizației dlui Inginer S. Blezean**. Comunicăm în copie ord. Onor. Minister Nr. 63125—1933 spre știre: dl Inginer S. Blezeanu din București, a cerut să răspândească la școli un afiș în scop de propagandă contra gazelor otrăvitoare și totodată să țină și conferințe. Ministerul retrage autorizația ce i s'a dat în trecut, mai ales că această propagandă nu are și avizul Ministerului Apărării Naționale.

No. 4569—1933. **Suspendarea examenelor pentru cls. I—VI**. Avem onoarcă a vă face cunoscut că, Ministerul având în vedere că, examenele de fine de an pentru cls. I—VI inclusiv, sunt o simplă formalitate, le suspendă pentru anul acesta. Binevoiți a lua notă și a vă conforma întocmai.

No. 4573—1933. **Controlul grădinilor școlare și câmpurilor de experiență**. Avem onoarcă a face cunoscut că Ministerul prin decizia No. 68864—1933, a aprobat ca dl Pasculescu Buftea, Inspector general pentru horticultură și agricultură la Fundația «Voevodul Mihailu» să fie delegat onorific cu controlul general al activității școalelor primare în ce privește grădinile școlare și câmpurile de experiențe ale acelor școale.

No. 4697—1933. **Ziua apelor**. Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 63027—1933 spre știre și conformare. «Dela venirea mea în fruntea acestui Minister, mi-am fixat ca puncte de program, între altele, aceste două: Să asociez preocupările culturale ale Ministerului ce-l conduc cu toate inițiativele particulare și alta, să dau învățământului o orientare în spiritualitatea și practicisumul vieții locale, păstrând totuși unitatea programelor generale. Învățământul popular, cum e cel de pe malul apelor, va trebui să pună bază expansiunii noastre economice într-o regiune cu infinite izvoare de viață neexploatate, să desvolte virtuțile marinărești, oprite secular de fatalități istorice, să cultive bucuria de viață în popor, prin sănătatea ce o dau sporturile de apă. De aceea, ne gândim să

așezăm înotul între exercițiile fizice, cu caracter de obligativitate programatică, măcar acolo unde apa, este în vecinătate, așa cum e în Germania și Franța, Apelez la înțelegerea Dvs. a problemelor ce ne preocupă pe toți, să rezervați o oră săptămânal de înot, orientându-vă după broșura Lt. Epureanu „Metoda Înotului,” editată de Liga Navală și recomandată de Minister, cu păstrarea igienei și organizarea salvării ce se va comunica pe cale de publicitate de către Serviciul Educației Fizice al Ministerului (Direcția Educației Poporului). Exercițiile de vâslit (canotajul) fac parte din programul sportiv pregătit pentru viața practică. Ele se vor face paralel cu înotul. Stăruiesc cu toată căldura să puteți găsi mijloacele ca să înzestrați școala, societățile locale, comunitatea sătească, cu o barcă de exerciții la îndemâna tuturor. Vă rog să organizați lecții libere în natura locală, orientate spre viața apelor: cu geografia apelor, flora și fauna acvatică, cunoscute în localitate, viața economică a regiunii de apă, lecturi din literatura apelor. Pentru școlile secundare recomand lucrarea alcătuită în acest scop de Liga Navală: „Cartea Dunării” pe înțelesul tuturor, scrisă de cel mai de seamă scriitor român al vieții de apă Jean Bart (Comandor Eugen Botez). Deasemenea recomand tuturor școlilor și corpului didactic citirea romanului maritim «Marinari fără teamă» de Rudyard Kipling, ales de Minister pentru lectura școlărilor fără deosebire de vârstă în traducerea dlui Victor Popa revista «România maritimă și fluvială», organul Ligii Navale, cuprinde, în numărul de pe Maiu pagini la îndemâna școlărilor și a tuturor iubitorilor de apă. Alte articole de popularizare, bucăți literare sugestive se vor înfățișa prin marile cotidiene prin reviste și radio. În lecțiunile speciale despre pești și pescuit, veți iniția pe elevi în meșteșugul pescuitului și numai când e îngăduit prin legi. Administrația pescăriilor Statului (P. A. R. I. D.) sprijină cu toată înțelegerea inițiativa noastră dând permise de pescuit unui număr de învățători cu școlarii lor pentru demonstrații. Urmând pilda lui Spiru Haret, care a fost inițiatorul «Zilei arborilor» cu rezultate educative cunoscute de Dvs. am instituit o «Zi a apelor» în cursul lunii Iulie (anul acesta va fi la 25 Iunie Duminecă) în colaborare cu Liga Navală P. A. R. I. D., societățile sportive și culturale aderente la aceasta inițiativă. Va fi o zi de excursii, demonstrații la ape, de concursuri locale de înot și vâslit (canotaj). Indrept apelul meu călduros către corpul didactic, către comandanții cercetășiei, către asociațiile culturale și sportive ca să dea acestor întreceri locale o cât mai largă participare a tineretului orașelor de pe marginea apelor, și nu numai cel școlăresc.» Ministru, D. Gusti. Consilier Dir. Gen., S. Stanciu.

No. 4721—1933. **Învățători cu titlu definitiv.** Avem onoare a face cunoscut că Ministerul prin ordinul No. 64877—1933 și Inaltul Decret Regal No. 1470—1933, acordă titlul definitiv învățătorilor cu titlul provizoriu din jud. Sălaj reușiți la examenul de definitivat ținut în sesiunea Decembrie 1932, la Școala normală de învățători din Carei și anume: 1. Ilieș Coriolan din Supurul de jos media 9.87; 2. Burducea Ioan, Valea l. Mihai, 9.37; 3. Ardelean Ioan, Siciu, 8.62; 4. Fati Cornelia, Supurul de jos, 8.62; 5. Trenca Melania, Lupoia, 8.62; 6. Fănățeanu Cornel, Cățelul, 8.37; 7. Miclea Teofil, Firminiș, 8.25; 8. Oltean Felicia, Supurul de jos, 8.25; 9. Nemeș Florica, Vezendiu, 8.20; 10. Barbolovici Eugenia, Zălau, 8.12; 11. Gălgău Gheorghe, Guruslău, 8.12; 12. Marinca Ilie, Stremț, 8.12; 13. Oros Lucreția, Periceiu 8.12; 14. Trufașiu Emilia, Zălau, 8.12; 15. Alexa Gheorghe, Ianculești, 8; 16. Barbolovici Maria, Zăuan, 8; 17. Codreanu Maria, Surduc, 8; 18. Craioveanu Ioan, Preoteasa, 8; 19. Pantea Petru, Jibou, 8; 20. Rusu Silvia, Carei, 8; 21. Achim Iuliu, Ciocmani, 7.87; 22. Szekereș Elena, Bozieș, 7.87; 23. Aluș Eugenia, Babța, 7.75; 24. Fălăuș Victor, Cehul-Silvaniei, 7.75; 25. Ilie Avram, Poptelec, 7.75; 26. Savu Gheorghe, Alușiș, 7.75; 27. Gozman E. N. Adela, Sanislău, 7.72; 28. Băliban Emilia, Marca, 7.72; 29. Caba Maria, Someșguruslău, 7.62; 30. Oșan Maria, Bărsăul de jos, 7.62; 31. Savu Gavril, Șoimuș, 7.62; 32. Talpoș Augustin, Bobota, 7.62; 33. Ardelean Vasile, Sărănad, 7.50; 34. Chira Ludovica, Gălgău, 7.50; 35. Epure Elena, Carei, 7.50; 36. Lazar Valeria, Cuceu, 7.50; 37. Lengyel Ștefan, Urziceni-Pădure, 7.50; 38. Pop Aurel, Someșguruslău, 7.50; 39. Negrean Florica, Giurtelecul-Hododului, 7.50; 40. Söter Valeria, Cehul-Silvaniei, 7.50; 41. Toduț Sabin, Irina, 7.50; 42. Ilosvai Ștefan, Crișeni, 7.43; 43. Pop Vilma, Tarcea, 7.37; 44. Știrbu Augusta, Mineu, 7.37; 45. Topan Gheorghe, Mineu, 7.37; 46. Aciu A. Elisabeta, Ceheiu, 7.34; 47. Pop Ecaterina, Asuajul de sus, 7.34; 48. Vălean Elisabeta, Dindești, 7.27; 49. Caba Nicolae, Moigrad, 7.25; 50. Cosma Lazar, Trezneca, 7.25; 51. Danciu Nicolae, Cehul-Silvaniei, 7.25; 52. Pop Augustin, Boian-Plesca, 7.25; 53. Pop Gheorghe, Șilindru, 7.25; 54. Pop Vasile, Șumal, 7.25; 55. Mitrofan Cleopatra, Zălau, 7.25; 56. Winkler Terezia, Tirean, 7.25; 57. Erdelyi Maria, Dindești, 7.20; 58. Mureșan Emilia, Supurul de sus, 7.18; 59. Ardelean Ioan, Băița, 7.12; 60. Chiș Aurelia, Galoșpetren, 7.12; 61. Cioban Emilia, Prodănești, 7.12; 62. Crișan Maria, Băița, 7.12; 63. Gogu Aurelia, Trezneca, 7.12; 64. Lazăr Ioan, Benesat, 7.12; 65. Năprădean Valer, Moțiș, 7.12; 66. Sairely Ludovic Borea, 7.12; 67. Szekeres Emilia Chieșd, 7.12; 68. Talpoș Maria, Halmășd, 7.12; 69. Tătar Vasile Ghenciu, 7.12; 70. Top Dumitru, Agriș, 7.12; 71. Beretz Ștefan, Șamșud, 7.09; 72. Purdel C. Ioan, Ferma-doba, 7.09; 73. Fălăuș Eugenia, Cehul-Silvaniei, 7.06; 74. Ciocian Elena, Tusa, 7.06;

75. Turdean Margareta, Sanislău, 7.06; 76. Ardelean Elena, Agrij 7; 77. Bălaj Gheorghe, Tășnad, 7; 78. Bodi Andrei, Corund, 7; 79. Balog Rozalia, Criștelec, 7; 80. Braia Grigoriu, Hurez-Ponița, 7; 81. Dulfu Ștefan, Tohat, 7; 82. Giurca Eugenia, Andrid, 7; 83. Huțiu Ioan Bălan, 7; 84. Maxim Maria, Buciumi, 7; 85. Pașcadi Leontin, Istrău, 7; 86. Perenyi Eugenia, Ortelec 7; 87. Pișcoreanu Maria. Racova, 7; 88. Porumb Gheorghe, Zalnoc. 7; 89. Sabău Alexandru, Sânmiclăuș, 7; 90. Sabău Elisabeta, Sânmiclăuș, 7; 91. Sima Aurelia, Curitău, 7; 92. Slăvuțiu Gheorghe, Orțița. 7; 93. Stan Ioan, Lucăceni, 7; 94. Schieș Vendel, Dindeștii mici, 7; 95. Șimonca Dumitru, Ferma Clara, 7; 96. Șimon Rădulescu Irina, Ghirolt, 7; 97. Tășădean Melania, Ciumești, 7; 98. Tătar Elena. Pereceiu, 7; 99. Vlaicu Ioan, Păușea, 7.

No. 4780—1933. **Examenle de absolvire a clasei a VII-a primară.** Centrele examenelor de absolvire a clasei a VII primară din sesiunea 1933 în Sălaj, s'au fixat, după cum urmează: 1. **Carei**, președinte Dl. Augustin Croșpoi subrezvizor școlar. 2. **Zălau**, președinte Dl. Petre Popescu dir. școl. șef de Cancelarie, cu comunele: Zălau, Aghireș, Crișeni, Cristur, Fetindia, Gârceiu, Ortelec și Panic. 3. **Buciumi**, președinte Dl. Petru Tulbure dir. școl. Bogdana, cu comunele: Buciumi, Agrij, Bogdana, Păușă, Răstolț, Stâna, Treznea și Unguraș. 4. **Surduc**, președinte Dl. Augustin Maxim dir. școl. cu comunele: Chechiș, Borza, Cristolț, Brăglez, Ciocmani, Lupoiaia, Gălpăia. Gălgău, Muncel, Surduc și Tihău. 5. **Jibou**, președinte Dl. Dumitru Ilea, cu comunele: Jibou, Bârsa, Cuceu, Domnin, Husia, Poptelec și Șoimuș. 6. **Năpradea**, președinte Dl. Paul Dumitru dir. școl. cu comunele: Năpradea, Aluniș Cheud, Benesat, Inău și Traniș. 7. **Ulmeni**, președinte Dl. Petru Tarița dir. școl. în Mânău, cu comunele: Ulmeni, Chelinta, Mânău, Sălsig, Tohat și Țicău. 8. **Ariniș**, președinte Dl. Șimon Gheorghe dir. școl. cu comunele: Asuașul de jos, Asuașul de sus, Ariniș, Bârsăul de jos, Bârsăul de sus, Băița, Tămășești și Urmeniș. 9. **Oarța de jos**, președinte Dl. Nichifor Ossian dir. școl. cu comunele: Oarța de jos, Băsești, Bicaz, Odești, Săliște și Stremț. 10. **Cehul Silvaniei**, președinte, Dl. Paul Mielca, dir. școl. cu comunele: Cehul Silvaniei, Biușă, Motiș, Nadișul și Uleiug. 11. **Hodod**, președinte Dl. Petre Grofu dir. școl. cu comunele: Hodod, Babța, Bogdand, Ciuta, Loleiu, Nadișul Hododului și Ser. 12. **Supurul de jos**, președinte Dl. Patriciu Pop dir. școl. cu comunele: Supurul de jos, Acăș, Bobota, Derșida, Dobra, Giorocuta, Hurez, Mihăieni, Racova, Supurul de sus și Unimăt. 13. **Mecențiu**, președinte Dl. Jona Heletea dir. școl. Căuaș, cu comunele: Mecențiu, Căuaș, Cig, Ghirolt, Satu-Mic și Eriu-Sâncraiu. 14. **Moftinul-Mic**, președinte Dl. Ioan Rațiu subrezvizor școlar, cu comunele: Bervenii, Domănești, Cămin, Căpleni, Ghențiu, Moftinul-Mare, Sânmiclăuș și Urziceni. 15. **Sanislău**, preșe-

dinte Dl Ștefan Sestac dir. școl. cu comunele: Sanislău, Ciu-moști, Foeni, Petrești. Pișcolt, și Resighea. 16. *Andrid*, președinte Dl Gheorghe Vereș dir. școl. cu comunele: Andrid, Dindești-Mari, Dindești-Mici, Pir, Portița, Sălacea și Vezendiu. 17. *Valea lui Mihai* președinte Dl Ioan Coaciu dir. școlar cu comunele: Valea lui Mihai, Cheniz, Curtuiuşeni, Cheșeren, Adoni, Galoș-Petreu, Otomani, Tarcea și Șimian. 18. *Santău* Președinte Dl Petre Marchiș director școlar cu comunele: Santău, Chereușa, Hătoan, Moarabanfi, Săuca, Sudurău, Țiream, și Silvaș 19. *Tășnad* Președinte Dl Gheorghe Nichita dir. școlar cu comunele: Tășnad, Cean, Chegea, Pătal, Pătălușa, Sărăuad, și Săcășeni. 20. *Camăr* președinte Dl Petre Popescu cu comunele: Camăr, Doh, Șumal, Zalnoc și Carastelec - 24 Iunie. 21. *Ip* președinte Dl Ioan Zdritea dir. școl. cu comunele: Port, Ip, Halmășd, Leșmir, Zăuan, și Marca. 22. *Nușfalău* președinte Dl Ioan Rogneanu dir. școl. cu comunele: Nușfalău, Bozieș și Plopiș. 23. *Crasna* președinte Dl Aurel Iepureanu dir. școl. cu comunele: Crasna, Cătălul, Căta-luș, Huseni, Hurez-Ponița, Horoatul-Crasnei, Banișor, Pria, Rati, Tusa și Vălcăul de jos. 24. *Șimleul-Silvaniei* președinte Dl Simion Oros subrevizor școlar cu comunele: Pereceiu, Șimleu, Bădăcin, Recea, Siciu și Vârșolt. 25. *Giurtelecul-Șimleului* președinte Dl Gheorghe Apostol dir. școl. Ceheiu cu comunele: Giurtelecul Șimleului, Ceheiu, Criștelec, Măeriște, Mălădia, Uileacul-Șimleu-lui. 26. *Sărmășag* președinte Romul Șipoș dir. școl. în Curitău cu comunele: Sărmășag, Câmpia, Chieșd, Curitău, Lompirt, și Moigrad. 27. *Dioșod* președinte Dl Dumitru Gozariu dir. școl. în Coșeiu cu comunele: Dioșod, Archiud, Badon, Bocșa, Bocșița, Borla, Chilioara, Coșeiu, Dobrin, Doba-Mare, Guruslău, Mocirla, Șamșud, Sâncraiu-Silvaniei și Verveghiu. Examenenele vor începe la toate centrele în ziua de 22 Iunie a. e. continuând până la terminare. La centrele unde sunt și școli primare particulare, confesionale pentru aceste se vor constitui comisii separate, însă tot sub prezidiu Dlor delegați. Examenenele vor avea loc în urma școalelor de stat tot după aceleași norme. *Se vor observa cu toată rigoarea instrucțiunile publicate în revista „Școala Noastră“ pag. 303 din 1930. Notă.* În cazul că ar mai exista școli cu elevi absolvenți de cl. VII-a afară de comunele amintite mai sus, se vor prezenta la examen de absolvire la cele mai apropiate centre de examinare.

No. 4736—1933. **Transferările și detasările în învățământul primar.** Urmare la ord. nostru No. 2061—1933, publicat în Revista „Șc. Noastră“ No. 3—1933. — Comunicăm în copie ord. Onor. Minister No. 77.108—1933 spre știre: „În referire la ordinul circular No. 54815—1033, avem onoare a vă face cunoscut că, Ministerul în urma avizului No. 2493 din 2 Iunie 1933, al Consiliului de Inspectori Generali a dispus următoarele: 1. Nu se mai fac transferări de posturi cu titulari cu tot; 2. Transferă-

rile titularilor dela o școală la alta, nu se pot face în acest an, din următoarele motive: a) Posturile cari au fost libere la 1 Ianuarie 1933, nu s'au publicat vacante deoarece nu sunt trecute în buget. b) Posturile devenite libere în cursul anului (dela 1 Ianuarie 1933, la 1 Septemvrie 1933) nu se pot ocupa în mod legal, decât în anul viitor după ce vor fi publicate. 3. Spre a se satisface interesele familiare ale membrilor corpului didactic primar, Ministerul a luat hotărârea de a se face întâi detașările și apoi numirile de suplینitori. 4. Numirile de suplینitori se vor face în posturile vacante prevăzute în buget după normele cari se vor publica ulterior.

No. 4814--1933. **Verificarea actelor de administrație școlară.** Ordin circular către toți învățătorii dela școlaele de stat din cuprinsul acestui județ. „Punem în vedere tuturor învățătorilor dela școlaele de stat, că nu pot părăsi școlaele, chiar după închiderea anului școlar — 29 Iunie — până ce nu se va prezenta delegatul nostru spre a cerceta și verifica toate registrele și actele de administrație școlară. În legătură cu aceasta reamintim dispozițiunile noastre anterioare prin care se face cunoscut că, *Dnii directori nu pot părăsi ipostul nici în vacanța de vară fără concediu aprobat și suplینitor.* Direcțiunea unei școli este în permanență și în vacanță.“

No. 5222—1932. Ordin circular către toți membrii corpului didactic primar din plasele Carei, Valea lui Mihai, Tășnad și Supurul de jos jud. Sălaj. **Sedința cercului Cultural Regional Carei și Tășnad.** Urmare la ordinul nostru circular No. 5222—1932 publicat în Revista „Școala Noastră“ No. 10—1932, facem cunoscut tuturor învățătorilor școlaelor ce fac parte din cercurile culturale aparținătoare cercului Regional Carei (plasa Carei și Valea lui Mihai) că ședința acestui cerc se va ținea în localul școlaeli primare de Stat din Carei la 28 Iunie a. c. orele 10 a. m., iar Tășnadul (plasa Tășnad și Supurul de jos) se va ține în localul școlaeli primare de Stat din Tășnad la 27 Iunie a. c. orele 10 a. m. cu următorul program pentru fiecare în parte: *I. Carei* a) Lecție practică: clasa IV. Ob. Limba Română. Sub. Tratarea unei bucăți de cetire cu conținut descriptiv. b) Conferință ținută de Dl Constantin Iencica Inspector Șef al Inv. primar din regiunea Cluj. c) Critica lecției practice. d) Conferință ținută de Dl Alexandru Sabău inv. dir. Sănmiclăuș. *II. Tășnad.* a) Lecție practică cl. IV-a. Obiectul: Istoria. Subiectul: Războiul pentru întregire. b) Conferință ținută de Dl Constantin Iencica Inspector Șef al Inv. primar din Regiunea Cluj. c) Critica lecției practice. d) Conferință ținută de Dl Dumitru Onac inv. dir. Mihăeni. În legătură cu aceasta, invităm categoric pe toți membrii corp. did. aparținători acestori cercuri, a lua parte la ședință, cunoscând că absențele nu se motivează decât exclusiv, cazurile de forță majoră.

D. Mărgineanu, revizor școlar.

Asociația inv. din jud. Sălaj.

No. 25—1933.

I.

R a p o r t,

de activitatea „Asociației Inv. din jud. Sălaj,” în anul 1932, către adunarea generală convocată la Zălau, pentru ziua de 6 Mai 1933.

Onorată adunare generală,

Conform obiceiului din trecut, cu onoare Vă prezentăm raportul general de activitatea Asociației noastre din anul acum expirat.

Problemele, asupra cărora a deliberat biouroul și Comitetul central au fost multe și felurite. Vor fi — credem — membrii, cari poate ar fi așteptat o și mai bogată activitate din partea noastră, dar dacă totuși au rămas nerezolvite unele probleme, sau nu s'a revenit asupra lor, se datorește și neînterului membrilor, cari așteaptă totul dela biourou, dar nu dau concursul necesar, nici moral, nici material.

Secția noastră însă a continuat să lucreze și să rezolve prin o muncă unitară și conștientă toate actele și problemele cari i s'au impus spre rezolvire.

Activitatea noastră n'a fost izolată numai în cadrele județului, ci prin participarea efectivă a delegaților noștrii, la congresele din anul 1932 și 1933, și la ședințele Consiliului gen. ale Asoc. Gen. a Inv. am contribuit la lupta dârăză dată peniru revendicarea drepturilor stipulate în legi.

Acțiunea întreprinsă de Asoc. Gen. a Inv. care are în frunte pe cel mai distins învățător dl *D. V. Toni*, acțiune pentru punerea în legalitate a membrilor corpului didactic primar va continua, ea trebuie să continue, căci pușinul ce ni s'a dat, chiar și la salarizare, nu înseamnă că suntem puși în legalitate. Aceasta acțiune în viitor reclamă nu numai *solidaritatea* fără rezervă a întregului corp didactic primar, dar și *jertfă bănească*, achitarea taxelor din partea tuturor învățătorilor în funcțiune, Căci dacă s'a câștigat un drept oarecare,

aceia privește pe toți învățătorii, cari sunt în funcție, nu numai pe acela, sau aceia, cari au luat parte la aceasta acțiune.

Relativ la membrii, cu regret trebuie să raportăm că Asociația noastră n'a fost scutită nici în anul trecut de evenimente triste, produse prin moartea unuia dintre cei mai valoroși membrii ai ei. Ne îndeplinim o vie datorie amintind la acest loc trecerea din viață la cele eterne a neuitatului coleg Alexandru Coșufiu dir. în Treznea.

Când facem acest raport, rugăm On. Adunare generală ca în conformitate cu uzul, observat până acum în aceasta privință, să dea expresiune durerii sale asupra acestei pierderi, prin ridicare.

* * *

După cele premerse, lăsăm să urmeze darea de seamă amănunțită asupra situației, mișcării și activității subdiviziunilor secției și asupra mementelor mai însemnate din viața acestora, dela ultima adunare generală începând.

I. Biuroul central. A ținut seama, ca totdeauna, de hotărârile adunării generale, a comitetului central și a delegației permanente și dezideratele formulate le-a înaintat forurilor în drept pentru soluționare, nizuindu-se să fie adevărata expresiune a doleanțelor învățătorilor. Anume: a înaintat memorii celor în drept a) pentru centralizarea fondurilor școlare la comitetul școl. jud. b) în chestia salarizării către Asociația Gen a Inv. c) privitor la anularea modificărilor aduse legii din 1924, de către guvernul Iorga d) a organizat serbarea de comemorarea lui Spiru Haret e) a luat măsurile impuse pentru sărbătorirea celor 68 inv. decorați cu «Răsplata muncii pentru 25 ani în serviciul statului.» Sărbătorirea aceasta însă pentru motivele cunoscute de cei interesați, a rămas f) a mai înaintat memorii pentru numirea, cu precădere, față de alții, a absolvenților școlilor normale seria din 1931 și 1932, a fiilor de învățători g) a redactat și publicat protestul cunoscut contra atacurilor date prin presa minoritară, contra revizorului școlar dl D. Mărgineanu, care a căutat să execute legea în-tocmai h) pe urmă a publicat în revista «Școala Noastră» cunoscutele Circulare, privitoare la diferitele chestiuni ce interesau Asociația și pe membrii ei. A rezolvat actele intrate, dela adunarea generală până în prezent și a dat directive în unele chestiuni de interes general. Președintele și secretarul

a reprezentat Asociația, ca delegați, la Congresul general dela Chișinău (29 - 31 Aug. 1932). Președintele a mai reprezentat Asoc. la congresul Asoc. Reg. a Inv. la Cluj (15 Aug. 1932), pe urmă a luat parte la ședințele consiliului general al Asoc. Gen. ținute la București în zilele de 22 Ianuarie și 18 Martie a. c. și la Congresul extraordinar al Federației Corp. didactic din 19 Martie a. c. Hotărârile acestui congres, precum și rezultatul acestor hotărâri sunt binecunoscute membrilor din cotidiane. Prezidiul a mai avut legături continue cu prezidiul Asoc. Gen. și Asoc. Reg. a Inv. dând informațiile cerute în chestiuni de interes general.

II. Comitetul central. Comitetul central a rezolvat chestiunile cari au căzut în competența sa, în 6 ședințe.

1. În prima ședință, ținută în 7 Mai 1932, se ia la cunoștință Circulara Asoc. Gen. a Inv. No. 103, prin care se aduce la cunoștință că, s'au făcut toate demersurile ce se puteau pentru primirea acreditivelor; tot prin aceasta Circulară se dispunea ținerea unei întruniri învățătoresți de protestare în întreaga țară, pentru felul cum învățătorii erau tratați și plătiți; apoi se comunică data ținerii Congresului anual la Chișinău, cu întreg programul; comemorarea lui Spiru Haret cu prilejul a 20 de ani dela moartea sa, în ziua de 18 Dec.; achitarea taxelor restante către Asoc. Gen.; încassarea abonamentelor pentru revista «Școala și viața» și încassarea cotizației de 100 lei pentru «Casa Asociației.» Se mai discută asupra ordinului Prefecturii jud. Sălaj, prin care oprește ținerea adunării de protestare convocată deja iar faptul acesta al Prefectului îl califică ca o nouă lovitură nemeritată, care lovește în sentimentul moral al învățătorimii.

În a doua ședință ținută în 11 Iunie 1932 se ia spre știre și aprobă participarea președintelui la Congresul extraordinar al Învățătorilor ținut la București în zilele de 28 și 29 Mai 1932. Tot în aceasta ședință s'au distribuit patru burse de câte 1000 lei următorilor d-ni înv.: Ardelean Vasile și Mureșan Valeria Zălau, Nemeș Florica Vezendiu, Danciu Nicolae Cehul Silvaniei.

3. În ședința a treia ținută la 10 Sept. 1932 se ia spre știre raportul președintelui din care apare că a înaintat Comitetului școlar județean hotărârea adunării generale privitoare la întreținerea materială a școalelor; a cerut intervenția Asoc.

Gen. în chestiunea modificărilor aduse legii din 1924; a înaintat dezideratele adunărilor generale din 7 Mai și 11 Iunie 1932 pentru a fi luate în discuție în congresele dela Cluj și Chișinău. Ia la cunoștință participarea președintelui la congresul învă. la Cluj și a preș. și secr. la congresul dela Chișinău. Hotărăște modificarea statutelor și stabilește programul ședinței de comemorarea lui Spiru Haret. Discută modalitatea sărbătoririi celor 68 învă. din acest județ decorați cu «Răspłata muncii pentru 25 de ani în serviciul statului.» Decide înaintarea unui memoriu privitor la numirea absolvenților școlilor normale seria din 1931 și 1932 și a celor rămași fără numire din celelalte serii, cu precădere fii de învățatori. Discută mai departe asupra campaniei foilor minoritare din județ împotriva revizorului școlar D. Mărgineanu pentru că acesta a căutat să aplice legea învățământului primar pentru asigurarea prestigiului și a suveranității limbii statului în secțiile minoritare de pe lângă școlile de stat, și decide a se publica un comunicat protest în chestiune.

4. În ședința din 17 Dec. 1932 se discută din nou sărbătorirea învățătorilor decorați, apoi se citesc articolii modificate din statute pentru ai supune spre aprobare adunării gen. În locul decedatului Ioan Gozman fost membru în delegația permanentă se aleg dnii: Ioan Cleja Carei, și Patriciu Pop Supurul de jos. Din raportul casierului comitetul află că sūn subsecții cu mari restanții de taxe. Se decide a se lua măsuri.

5. În ședința ținută în ziua de 11 Aprilie a. c. se discută asupra hărției No. 3197 din 7 Aprilie a. c. a Rev. școl. privitoare la conflictul ivit între președintele subsecției Carei și Revizorul școlar. Pe urmă se fixeaza termenul și ordinea de zi a adunării generale din acest an.

6. În ultima ședință ținută la 5 Mai 1933. Com. centr. a revidiat tablourile subsecțiilor despre taxele restante și a radiat restanțele acelora cari au plecat din județ în loc necunoscut sau sunt morți, iar al acelora cari s'au mutat din o plasă în alta, sau transcris, la plasa unde se află respectivul în prezent pentru a putea fi încasate.

A luat în desbatere contestația dlui Paul Miclea învă. dir. în Cehul-Silvaniei, contra alegerii prezidiului subsecției din plasa Cehul-Silv. care cere anularea acestei alegeri. Contestația a fost respinsă, și alegerea aprobată.

Pe urmă a fost aprobat raportul prezent precum și raportul Cășierului general și a Comisiei de cenzori, publicate în revista «Școala Noastră».

III. Delegația permanentă a ținut două ședințe anume: în 11 Februarie a. c. când a fixat termenul adunărilor subsecțiilor și subiectele pentru conferințe: a) «Spiru Haret ca pedagog național» și b) «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizațiilor noastre profesionale.» Ia spre știre raportul președintelui și telegrama Asoc. Gen. prin care a fost chemat la ședința Consiliului gen. al Asoc. gen. pe ziua de 22 Ianuarie la București în chestia reducerii salariilor.

În ședința a doua din 2 Aprilie a. c. ia spre știre convocatorul pentru Congresul extraordinar al Federației Corp. didactic pe ziua de 19 Martie a. c. la București, și raportul președintelui asupra mersului acestui congres, la care și dânsul a participat. Fixează pentru adunarea de azi două conferințe cu titlu: «Scopul urmărit de organizația noastră profesională și mijloacele prin care se va atinge acest scop» și «Istoria învățământului românesc din jud. Sălaj,» designând totodată și pe conferențieri.

IV. Subsecțiile. În cursul anului subsecțiile au prestat o activitate îmbucurătoare, Problemele date și discutate în ședințele lor au fost de ordin profesional și educativ.

În baza rapoartelor și a proceselor verbale primite, Vă prezentăm o dare de seamă amănunțită asupra activității fiecărei subsecție în parte.

1. Subsecția Carei. Președințe: Ioan Cleja, Carei. Aceasta subsecție și-a ținut adunarea anuală în 19 Martie a. c. în sala festivă a școlii normale de învățători din Carei. Aceasta adunare a avut două părți și anume: ședința festivă și ședința ordinară.

a) În cadrele ședinței festive au fost sărbătoriți membrii subsecției decorați cu «Răsplata muncii pentru 25 ani în serviciul statului.» Programul acestei ședințe a constat din: «Imnul Învățătorilor,» «Mulți ani trăiască,» «Luntrașii de pe Volga» «Dunărea albastră» executate de corul mixt al învățătorilor din Carei și jur sub conducerea dlui Prof. Gheorghe Dunca. Apoi «Strugure bătut de piatră» și «Fetele casnice» cântări executate de corul școlii primare de stat din Carei. Pe urmă

declamări ocazionale. Discursul festiv a fost rostit de președintele Ioan Cleja. Veteranul președinte de onoare dl Gheorghe Pteancu prin cuvinte emoționate felicită în numele Asoc. pe cei sărbătoriti, în numele cărora răspunde dl Augustin Creșpoi s. rev. școl.

b) Adunarea ordinară este deschisă de către președinte cu conferința «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale.» Dl prof. de pedagogie Simion Iașiță a conferențiat despre «Școala educației.» Inv. Dumitru Șimonca a ținut recenzia «Spiru Haret ca pedadog național» de N. Nicolescu. Demisionând casierul subsecției A. Lukocici, adunarea a ales ca casier pe dna Elisabeta Gozar, iar ca cenzori titulari pe Gr. Rusu și Terezia Dăscălescu.

Membrii au dovedit un viu interes pentru chestiunile și problemele profesionale fiind la înălțimea discuțiilor.

2. *Subsecția Cehul-Silvaniei.* Președinte: Paul Miclea, Cehul-Silvaniei. Și-a ținut adunarea în Cehul-Silvaniei în ziua de 14 Martie a. c. Corul școalei primare sub conducerea dlui Inv. Bojtoș Francisc cântă «Bine ați venit,» președintele Paul Miclea prin o călduroasă cuvântare despre «făuritorii de suflet» deschide ședința. Apoi recitări ocazionale, Imn de urare (cor) și câteva dansuri naționale executate de elevi sub conducerea dș. Valeria Söeter au complectat programul festiv în onoarea învățătorilor decorați. În ședința ordinară se cetesc conferințele: «Spiru Haret ca pedagog național» de Victor Fălăuș și «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale» de Paul Miclea. Se face alegerea noului biou pe un nou ciclu de trei ani: Eugen Șimonca, vicepreș. Ioan Buta, secretar Victor Fălăuș și casier Vasile Robu.

3. *Subsecția Crasna.* Președinte: Nicolae Căprariu, Horoat. Și-a ținut adunarea în ziua de 21 Martie a. c. la care înafară de membrii au luat parte și dl revizor D. Mărgineanu și preșecției Simion Oros. În cuvântul său de deschidere, președintele amintește de greutățile materiale cu cari se luptă școala îngreunându-se prin aceasta buna funcționare a ei. După formalitățile obișnuite pentru constatarea membrilor prezenți se citesc două conferințe: «Spiru Haret ca pedagog național» de dl Vasile Bog Inv. în Cizer și «Mijloacele prin care se va in-

intensifica solidaritatea de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale» de dl Vasile Pupăză inv. în Stârciu, Asupra acestor conferințe s'au încins discuții bine întemeiate la cari a luat cuvânt și dl revizor școl. Mărgineanu. Se alege noul biuro: preș. Nicolae Căprariu, secretar Vasile Pordea și casier Victor Cordiș.

4. *Subsecția Jibou.* Președinte: Dumitru Ilea, Jibou. Și-a ținut adunarea în ziua de 18 Martie a. c. în Jibou. Președintele face apel la solidaritatea, optimismul și munca corpului didactic, apoi se citesc conferințele: «Spiru Haret ca pedagog național» de către dl Aurel Pop inv. în Somoșodorhei și «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale» de dl Valer Oșian inv. în Jibou. Această conferință a provocat discuțiuni foarte serioase și întemeiate. Trecându-se la alegerea biuroului de conducere, este ales de președinte dl Dumitru Ilea, de secretar Victor Procup, casier dl Teofil Miclea și bibliotecar dl Valer Oșian. Se mai discută chestiunea băncii inv. din jud. Ia care toți membrii aderă. La încheiere președintele face apel către învățatori ca să se înscrie de membrii la «Asociația Generală pentru cultura poporului Român».

5. *Subsecția Șimleu.* Președinte: Simion Oros, Șimleu. Adunarea și-o ține la 4 Aprilie a. c. în Șimleu, la care i-au parte și membrii corp. did. dela școlile confesionale rom. cat. și ref. precum și elevele școlii normale pentru conducătoare cls. VII., însoțite de majoritatea profesoarelor. Președintele arată marea importanță a solidarității pentru câștigarea și apărarea drepturilor. În conferința sa «Spiru Haret ca pedagog național» dl Ioan Ardelean inv. în Siciu arată marea operă de culturalizarea masselor dela țară al acestui om providențial și legturile ce le avea cu cercurile conducătoare ale Românilor din Transilvania pe acelea timpuri. Ioan Găldău, Halmășd în conferința «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale» amintește în primul loc de înființarea unei bănci a învățătorilor. Pe aceasta temă se încinge o discuție vehementă, dar în concluzie învățătorii aderează la înființarea băncii, care e pe cale să-și ia încurând începutul funcțiunei. Se face alegerea biuroului: președinte Simion Oros, secretar Ioan Dragoș și casier Gheorghe Apostol.

6. *Subsecția Supurul de jos.* Președinte: Patriciu Pop, Supurul de jos. Își ține adunarea în ziua de 20 Martie a. c. Președintele arată care este scopul învățământului național și face apel la idealul sublim al învățătorimei, care a fost realizat prin unirea tuturor românilor. Conferința «Spiru Haret ca pedagog național» o ține dl Coriolan Ilieș inv. în Supurul de jos, iar «Mijloacele prin care se va infensifica solidaritatea noastră de tagmă în organizația noastră profesională» o ține dl Dumitru Onac inv. în Mihăeni. Conclude că rezistența cea mai puternică față de orice încercări răutăcioase la adresa învățătorilor s'ar putea face prin înființarea unei bănci a învățătorilor și un cotidian. Se alege președinte: Patriciu Pop, secretar Andrei Sabău, casier Augustin Miclea și vice-preș. A. Cosma.

7. *Subsecția Tășnad.* Președinte: Ioan Filip, Tășnad. Și-a ținut adunarea în zina de 27 Martie a. c. Se citesc două conferințe: «Spiru Haret ca pedagog național» de către dl Ioan Labou și «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrul organizației noastre profesionale» de către dl Petru Varhanoivschi. Ambele conferințe au fost la nivel și tot așa și discuțiile ce s'au încins în urma lor. S'a ales biuroul de conducere: Președinte Ioan Filip, secretar Bălaj Gheorghe și casier Petru Varhanoivschi.

8. *Subsecția Valea lui Mihai.* Președinte: Nicolae Chirvai, Pișcolt. În aceasta subsecție s'a ținut adunarea la 1 Aprilie a. c. Dl Gheorghe Pop și-a ținut conferința «Spiru Haret ca pedagog național,» iar dl Ioan Burducea a vorbit despre «Mijloacele prin care se va intensifica solidaritatea noastră de tagmă în cadrele organizației noastre profesionale,» ambele bine reușite. Trecând la pensie veteranii Nicolae Chirvai și Traian Tămaș, pentru meritele lor câștigate pe terennl învățământului timp de 40 de ani, adunarea i-a ales pe primul de președinte de onoare, pe al doilea de membru onorar pe viață. Adunarea a mai luat act de recunoștința binemerită a inv. decorați și i-a felicitat. Se face alegerea biuroului și se alege: preș. Ambroziu Sabo, Emil Pop secretar și Ioan Burducea casier.

9. *Subsecția Zălau.* Președinte: Ioan Codreanu, Zălau. Și-a ținut adunarea în ziua de 12 Martie a. c. în Zălau. Se cetește conferința «Spiru Haret ca pedagog național» de către dl La-

zar Cosma și «Mijloacele prin care se va intensifica silidari-tatea noastră de tagmă în cadrele noastre profesionale» de către dl Gavril Moldovan. În legătură cu a doua conferință se începe o foarte animată discuție, la care iau cuvânt mai mulți inv. și rev. școl. dl Mărgineanu.

V. *Adunări generale extraordinare.* S'au ținut două, în 18 Decembrie 1932 când s'a votat modificarea statutelor și în 26 Februarie a. c. când s'a votat o moțiune de protestare împotriva nedreptăților ce se fac membrilor corp. didactic primar, cerându-se energic și achitarea salariilor restante.

VI. *Comemorarea lui Spiru Haret* s'a făcut în zina de 18 Decembrie 1932 în sala teatrului orașenesc din Zălau cu un program festiv în fața unui public numeros și select.

* * *

Onorată adunare generală,

Aceste sunt lucrurile pe cari Asociația cu subdiviziunile sale le-a făcut în cursul unui an.

Dacă acest rezultat nu va satisface pe unii, cari ar fi așteptat mai mult, să nu caute vina în noi cei dela conducere, cari au făcut tot ce le-a stat în putere. Unul sau doi nu pot face nimic sau foarte puțin, căci la realizarea unor chestiuni și probleme, e necesară voința tare și conștiința unică a tuturor. Căci decă vom căuta numai motivele cari să ne despartă pe unii de alții, fie în gândire, fie în fapte și de aceste motive se pot găsi față de orșicine, nu suntem îndreptății a ne plânge de situația grea în care ne găsim, dar nu suntem vrednici nici de mila acelorora, dela cari așteptăm, ori chiar pretindem dreptate, legalitate.

Avem o mare datorie, noi, cei de azi, să activăm toți împreună, cu mic cu mare, tineri și bătrâni, pentru apărarea și recăștigarea drepturilor noastre desconsiderate unele și călcate în picioare altele.

În unire e putere. Și dacă ne va lipsi unirea, solidaritatea, lupta noastră va fi zadarnică și cei cari ne dușmănesc vor eși învingători, iar noi vom rămâne și pe mai departe clavi, suferind loviturile nemiloase ale celor mari și interesați.

În urma celor expuse ne luăm voia a propune adunării generale să binevoiască:

1. a lua act de raportul nostru, aprobând toate demersurile ce a luat biuroul și comitetul în ședințele sale în anul expirat,

2. a da comitetului descărcarea cuvenită.

Șimleul-Silvanici, la 1 Mai 1933.

Președinte,
Simion Oros.

Secretar,
Nicolae Căprariu.

No. 31--1933.

Circulară

către toți membrii corpului didactic primar din jud. Salaj.

Congresul întregii învățătorimi din cuprinsul țării, anul acesta se va ținea, în inima Ardealului, la Cluj.

Dacă și în trecut congresele noastre au fost socotite ca grandioase prin ținuta demnă și felul cum s'au manifestat din toate punctele de vedere, de data aceasta și locul și împrejurările culturale naționale, etc. ni-o cer în mod imperativ, ca congresul dela Cluj să fie o manifestație dăscălească de contururi istorice și al cărui ehou să străbată departe peste hotarele țării.

Conducerea Asociației noastre regionale, de comun acord cu centrul nostru dela București, face tot ce omeneste îi stă în putință, ca marele scop să fie pe deplin atins. Dar toate eforturile aceste vor fi zadarnice, dacă noi Secțiile județene - nu ne vom pune în mișcare și nu le vom da sprijinul cuvenit: *material și moral*.

Sprijinul material îl vom da, dacă unul fiecare dintre noi, *vom achita taxele* fără murmur, și cele restante și acelea pe anul în curs, din cari 50% sunt ale numitelor Asociații.

Sprijinul moral îl vom da, dacă în ziua congresului vom merge într'un număr cât mai impunător la Cluj.

Învățătorimea Ardealului și îndeosebi noi, Sălăjenii, cari avem cele mai comode și rapide mijloacele de comunicație, *trebuie să fim la datorie*, ca totdeauna, căci lumea ne cunoaște ca oameni la datorie.

Dacă succesul final al congresului dela Cluj va însemna pentru învățătorimea întregii țări o frumoasă pagină de glorie, să nu se uite că pentru noi, Sălăjenii, aceasta glorie se va reflecta în mod special.

În consecință fac cel mai călduros

A P E L

către toți colegii și colegele din jud. nostru, ca să ia act de acest apel și a nu uita că dela congresul general al tuturor învățătorilor din țară, care se va ținea la Cluj, la începutul luni Septemvrie a. c. *nici unul nu poate să lipsească*.

Șimleul-Silv., la 1 Iunie 1933.

Președinte,
Simion Oros.

Redactor responsabil: D Mărgineanu.

Tipografia „LUCEAFĂRUL” (propr.: G. Avram) Zălau. Telefon No 10.